

slovenski čebelar

IZDAVA
LJUBLJANA

LETNIK LXXVII

1975

ŠT.

6

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

Št. 6

1. junij 1975

Leto 77

VSEBINA

Ob tridesetletnici naše osvoboditve	181	Laški čebelarji smo zborovali . . .	212
Ivan Krajnc: Čebelarjeva opravila v juniju	183	Obvestilo odseka za gozdno pašo	214
Prof. Edi Senegačnik: O prestavljanju in nastavljanju	189	Izkaz dohodkov in izdatkov Slovenskega čebelarja za leto 1974	215
Ludvik Kosi: Višnje	192	Zaključni račun Zveze čebelarskih društev Slovenije za leto 1974	216
Prof. dr. Nežka Snoj: Skrb za zdravje čebel	194	Obračun sklada za gradnjo ČIC na Brdu pri Lukovici	217
Lojze Kastelic: Moji stiki z nasledniki velikega čebelarja — prof. Jovana Živanovića	201		
IZ POPOTNE TORBE MLADIH ČEBELARJEV		OSMRTNICE	
Inž. Ludvik Klun: Osnove čebelarjenja v nakladnih panjih	204	BILTEN MEDEX exp.-imp. — d. e. kooperacija	
Kako smo začeli s čebelarskim krožkom pri osnovni šoli »Jurij Dalmatin« v Krškem	209	Bodoči potrošniki o medicini in o medenih čajih	197
70-letnica čebelarske družine Skofja Loka	211	Dr. Josef Čizmarik: Kaj so feromoni?	198
		Dipl. ing. Verena Koch: Široka Medexova ponudba sortnih medov	199
		Nekaj določil o medu	200

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 70,00 din, ga prejemaajo zastonj.

Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3 II.

Izdajateljski svet: Dušan Svára, predsednik; člani: Ludvik Klun, Franc Magajna, Martin Mencej, Janez Mihelič, Fani Osojnik, A. Marija Sedej, Joško Slander in Janez Terlep.

Uredniški odbor: France Guna, inž. Ludvik Klun, Ivan Krajnc, Martin Mencej, inž. L. Podjavoršek, dr. Nežka Snoj in Joško Slander.

Glavni urednik: Mihelič prof. Janez, odgovorni urednik: inž. L. Klun.

Odgovorni urednik Biltena — Medex — exp.-imp. Maks Gregorec.

Letna naročnina za tujino 100,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje naročnino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Št. ziro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636. Telefon: 20-208.

Zunanja stran ovitka delo Vilja Kožarja.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskala Tiskarna Ljubljana.

Spomenik revolucije Ljubljana 9. 5. 1975

Ob izidesletnici naše osvoboditve

Vsaka obletnica v življenju ljudi ali narodov vsebuje žalost ali veselje. V mesecu maju letošnjega leta smo praznovali obletnico nečesa, kar bo za vedno zapisano v zgodovini malega naroda: osvoboditev izpod štiriletnje fašistične tiranije. Agresor nas je leta 1941 samo navidezno zmlel. Volja naroda, pa čeprav osirotelega in golorokega, je bila tudi tokrat neupogljiva. Po štirih letih nadčloveških naporov vseh naših narodov nam je uspelo nekajkrat močnejšega sovražnika razbiti in prisiliti na kapitulacijo. Vsakomur je lahko jasno, da takšna obletnica poraja v naših srcih samo veselje in ponos.

Slovenski čebelar je centralno strokovno glasilo ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE, ki združuje v svojih vrstah preko 6500 članov. Ni prav, da se list s takšno naklado ni do

sedaj nikoli spomnil tako pomembne obletnice. Ob proslavi našega praznika to napako popravljamo.

Zavedamo se naporov republike v organiziranju čim boljše in vsestranske ljudske obrambe. Ta obramba mora biti tako čvrsta, da ne bomo nikoli več proslavljali nobene druge obletnice od te, katero praznujemo sedaj, ker ne želimo nikoli več nobene vojne, rušenja, požigov in smrti.

V teh splošnih naporih lahko armada od 6500 čebelarjev z organiziranim nastopom veliko pomaga pri prehrani in zdravju naroda.

Zato, dragi čebelarji, še čvrsteje stisnimo svoje vrste ob tako pomembni obletnici, ker nam spomin na minule dni vliva novih moči za skupni in osebni napredek.

OBČNI ZBOR ZČDS V LJUBLJANI

Dne 27. aprila 1975 se je v Ljubljani, Miklošičeva 24, vršil občni zbor Zveze čebelarских društev Slovenije. Občni zbor je otvoril njen predsednik tov. Benigar dr. Jože ter pozdravil vse prisotne delegate, kakor tudi navzoče goste predvsem predstavnika RK SZDL Slovenije tov. Franca Simoniča, predsednika kmetijske sekcije pri SZDL Slovenije.

Občni zbor je bil izredno dobro obiskani, saj so na njem sodelovali delegati kar iz 43 društev.

Ker se je letošnji občni zbor vršil na dan, ko je bila pred 34 leti ustanovljena OF so prisotni z enominutnim molkom počastili spomin na vse člane, ki so padli v NOB in umrli v preteklem letu. Po sprejetju dnevnega reda in izvolitvi delovnega predsedstva je predsednik Zveze dr. Jože Benigar podal svoje obširno poročilo o delu in nalgah, ki čakajo Zvezo in njene člane v prihodnjem letu.

POVZETEK GOVORA PREDSEDNIKA ZVEZE DR. BENIGARJA

Spoštovani gostje in delegati, dragi čebelarji!

Zasukalo se je koledarsko in čebelarško leto in zato je prav, da danes pregledamo uspehe in neuspehe dela organov naše zveze, da ugotovimo slabosti in vzroke ter da na osnovi take analize in ocene sprejmemo načrte in smernice za bodoče delo.

Čeprav je doba enega leta za ustrezno oceno dela prekratka, je vendar treba kritično in seveda tudi samokritično oceniti pozitivne in negativne rezultate našega enoletnega dela in osvetliti vzroke za to.

IO je pripravil program dela, ki ga je sprejel in potrdil UO na svoji prvi seji in sicer:

— tesnejše povezovanje s strokovnimi in političnimi organizacijami, ter

družbeno političnimi skupnostmi in upravnimi organi;

— na osnovi analize stanja in problematike naše organizacije izvršiti primerno reorganizacijo, pri čemer je nujno upoštevati vse družbene spremembe in tokove, ter v tej smeri pripraviti tudi vse interne akte (pravila, pravilnike, statut ipd.), usklajene seveda z novim zakonom o društvih in novo ustavo;

— pripraviti osnutek predloga čebelarškega zakona;

— dograditi in izpeljati program ČIC in zato poskrbeti, da bodo izpolnjeni kadrovski in materialni pogoji;

— razširiti in poglobiti povezavo s terenom in poiskati najustreznejše oblike za medsebojne stike in skupno reševanje najaktualnejših problemov;

— postaviti čebelarško organizacijo in čebelarstvo na tisto mesto v naši družbi, ki mu po pomembnosti, zlasti za kmetijstvo, prehrano, varstvo okolja in rekreacijo, pripada.

Tak program je bil izdelan na podlagi grobe ocene problematike in seveda v okvirih zmogljivosti čebelarške organizacije in še posebej Zveze.

Zveza se je takoj po občnem zboru včlanila v kmečko sekcijo RK SZDL, se udeleževala vseh sej in navezala direktne stike s predsedstvom sekcije.

Zaradi velikega razumevanja predsedstva te sekcije in SZDL nasploh do naše organizacije nam je omogočilo, da smo skupno z njimi obravnavali nekaj posebno pomembnih vprašanj — dograditev hiše za ČIC na Brdu pri Lukovici, določitev mesta in pomen čebelarške organizacije v našem družbenopolitičnem sistemu, vloga in odnos naše organizacije do OZD, ki se bavijo s predelavo in trgovino čebelnih proizvodov ali opravljajo dejavnost, s katero ima čebelarstvo določene skupne interese (kmetijske zadruge, sadjarske plantaže itd.).

Prav tako smo sodelovali pri obravnavi predloga zakona o društvih in pri informacijah, kaj so društva dolžna opraviti glede svojih pravil in registracij, potem, ko je bil sprejet zakon o društvih.

Nadalje smo navezali stike z republiškim sekretariatom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede sofinanciranja in vsebine ter oblike programa razvoja čebelarstva v letu 1975 v SR Sloveniji in glede čebelarskega zakona.

Povezali smo se tudi z gospodarsko zbornico, združeno zvezo, kmetijskim inštitutom Slovenije, republiško veterinarsko inšpekcijo, veterinarskim inštitutom pri biotehnični fakulteti, OZD Medex in nekaterimi drugimi, vse v cilju hitrejšega in ustrežnejšega reševanja problematike čebelarstva in realizacije delovnega programa zveze.

Na Brdu pri Lukovici smo na osnovi zaključkov posveta predstavnikov vseh prizadetih (Rep. sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, gospodarska zbornica, združna zveza, biotehnična fakulteta, veterinarski inštitut fakultete, Medex, Zavod za čebelarstvo in ZČDS), ki ga je sklicalo predsedstvo kmečke sekcije pri RK SZDL imeli ogled stavbe ČIC in skupaj še s predstavniki občinske skupščine Domžale in Kamnik, predstavniki krajevnih skupnosti Lukovica in krajevnimi čebelarskimi organizacijami razpravljali o možnostih financiranja izgradnje, predvsem o tem, če lahko pričakujemo določeno finančno pomoč od republiških družbenopolitičnih skupnosti, ter o eventualni usodi tega objekta, če ga ne bomo mogli dograditi z lastnimi sredstvi. Republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je povedal, da ob trenutni politični koncepciji ni pričakovati denarne pomoči iz republike, saj se vse investicije in financiranja prenašajo navzdol, da pa bi se morda dalo doseči kreditna sredstva za dobo petih let, če bi imeli zagotovilo za odplačevanje anuitet, ki bi znašale približno 1 milijon (novi) letno.

To pomeni, da bi se morali čebelarji — člani naše organizacije obvezati, da bodo letno zbrali ta sredstva za pokritje anuitet.

Izračun — aproksimativen — izvalca dosedanjih del za dokončanje cele stavbe brez opreme je 1.850.000 din. Verjetno ta ocena ni zanesljiva, tako da je naša prvotna ocena za dokončanje in opremo potrebna še ca 4 milijone din verjetno najprilnejša.

Izvršni in upravni odbor sta bila o vsem tem informirana, pa tudi vprašana ali bi prišla lahko v poštev prodaja nedograjene stavbe in nakup (takojšen oz. istočasen) druge ustrezne stavbe, če bi bila na razpolago in bi zadovoljila naše potrebe. Izvršni odbor se je s predlogom strinjal, upravni odbor pa je na svoji seji dne 5. aprila 1975 po daljši razpravi sklenil predlagati občenemu zboru nadaljnje zbiranje sredstev za dokončanje stavbe, o čemer prosim, da se danes dogovorimo in sprejmemo ustrezen sklep, ki bo veljaven za vse čebelarje in čebelarske organizacije.

Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo je dodelil KIS 60.000 din za sofinanciranje programa razvoja čebelarstva v SR Sloveniji. Zveza je izdelala program, ga soočila s programom Zavoda za čebelarstvo in predlagala enoten republiški program s tem, da participira na omenjenih sredstvih tisti, ki ga bo realiziral.

Zavedajoč se dejstva, da čebelarstvo nima ustreznega zakona in da so nekatera zakonska določila razmetana v drugih zakonih in predpisih, je zveza menila, da je eno od važnih in prioritarnih nalog tudi priprava takega zakona. Zato smo določili delovno grupo za izdelavo osnutka. Grupa, ki jo je vodil tov. Novak Anton, predsednik čebelarskega društva Gornja Radgona je ta osnutek izdelala in smo ga posredovali vsem društvom s prošnjo, da nam pošljejo svoje predloge in pripombe za dopolnitev osnutka.

Na podlagi teh pripomb, smo izdelali nov širši osnutek in ga posredovali republiškemu sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo. Sekretariat je ugotovil, da osnutek zajema tri področja oziroma elemente:

1. materijo, ki spada res v zakon;
2. materijo ki bi jo morali zajeti predpisi upravnih organov;
3. materijo, ki bi jo morali reševati DD in SS.

Ker je v pripravi zakon o pospeševanju živinoreje, so menili, da bi del osnutka, ki sliši v zakon o čebelarstvu združili oziroma zajeli v zakon o živinoreji. Pri podrobnejšem proučevanju pa so ugotovili, da to ni mogoče združiti in zato pristali, da gre materija v poseben čebelarski zakon na katerem sedaj delamo in mu utiramo pot k rojstvu.

Prosimo čebelarje določenega potrpljenja, ker je ta pot dokaj strma in dolga. Morda nam bo le uspelo po dolgem času dobiti tako težko pričakovan in prepotrben zakonski dokument. Ob tej priliki se zahvaljujemo vsem, ki so s svojimi predlogi in s svojim delom doprinesli tej nalogi svoj delež.

V kolikor bi določeno materijo ne mogli vključiti v zakon bomo skušali z zakonom zagotoviti reševanje tega z zakonskimi predpisi, oziroma družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi.

Ko ocenjujejo položaj in vlogo naše organizacije in mesto čebelarstva v naši družbi, lahko ugotovimo, da »ne stojimo na tleh« in da je naša vloga podrejena, ter da smo odvisni tako čebelarji, kot tudi organizacija od dobre volje posameznih upravnih organov v družbeno političnih skupnostih in od razumevanja gospodarskih organizacij, ki se bavijo s to ali slično dejavnostjo. V celoti se zanemarja in podcenjuje vloga čebelarske organizacije in prizadeti dejavniki pozabljajo, da čebelarstva v naši republiki ne gradijo in razvijajo takozvani profesionalci s 100 in več panji, ki jih je morda komaj 1—2 %, ozi-

roma, ki imajo komaj 5 % vseh panjev in s katerimi sklepajo OZD kooperantske pogodbe, temveč mnogostevilni majhni čebelarji.

Na tem mestu želimo povedati povsem jasno in glasno, da je taka politika vsestransko kratkovidna, tako za tovrstne čebelarje kot tudi za OZD, ki se dogovarjajo s to »manjšino« in ne z organizacijo, ki zastopa pretežno število čebelarjev, čeprav majhnih.

Zato se je tudi novi odbor Saveza Pčelarskih organizacij Jugoslavije dogovoril, da bo postavil to vprašanje pred Zvezne organe in zahteval čimprejšnjo rešitev tega vprašanja. Ugotovljeno je namreč, da se naša družba zanima le za direktne proizvajalce in predelovalce, kot gospodarske organizacije, med tem ko pušča na stranskem tiru tiste organizacije, ki skrbijo za drobno, a masovno in osnovno proizvodnjo.

Prav resno opozarjamo, da bodo taki odnosi, če se ne spremenijo, močno prizadeli slovensko čebelarstvo in lahko računamo le z nazadovanjem in ne z razvijanjem te dejavnosti.

Nerazumljivo je, da pri nas tako malo cenimo pomen in vrednost oplojevanja žužkokvetnih rastlin, prehrabeno vrednost medu in mlečka, tehnično vrednost voska in zdravstveni pomen propolisa.

Niso redki, ki menijo, da vse to lahko z manjšimi stroški in po nižjih cenah dobimo iz inozemstva, kar je delno res, res pa je tudi, da pri tem molčimo o kvaliteti, boleznih v uvoženem medu in vosku in da je končno uvoz trenutna konjunktura ne pa zanesljiva trgovina. In končno vloga malih čebelarstev tudi v sistemu SLO ni tako brezpomembna v pogledu prehrane, da bi je ne bili dolžni upoštevati, saj pomenijo tudi majhni čebeljnaki določen depot hrane na terenu.

Menimo, da bo morala organizacija dobiti določeno materialno vlogo in pravico, ker bo sicer morala stati ob

strani kot pasivni opazovalec in počasi, a sigurno odmirati. Že danes, zaradi premajhne vloge in vpliva na gospodarsko plat čebelarstva, slišimo od članov pogosto pripombe: »Kaj pa imamo od organizacije oziroma zveze? Plačujem članarino, ugodnosti pa toliko ali še manj kot nečlani«.

Tudi tu je zrnec resnice, je pa tudi res, da bi naš čebelar hotel za dobrih 100 dinarjev ogromne materialne koristi. Toda tovariši delegati, brez organiziranosti, večje strnjenosti in enotnosti v naši organizaciji, brez boljšega in doslednejšega izvrševanja sklepov, ne moremo pričakovati uspehov in drugačnega mesta in pomena naše organizacije. Prepričan sem, da v združenih prizadevanjih, enotni akciji in s solidarnostnim nastopom, uspehi ne bodo izostali. Da pa bi naša organizacija lahko dosegla vse naštet, je potrebna določena sprememba oziroma reorganizacija.

Menimo, da je določena neaktivnost in mrtvilo med čebelarji prav zaradi neustrezne organizacije. Družina, ki naj bi predstavljala osnovno celico naše organizacije je sedaj brezpravna formacija, ki nima pravice javnega življenja in bi morala vso svojo dejavnost opravljati pod protektoratom društva, ki jo je ustanovil. Vprašamo se, kako naj ta družina dela in živi, če ne sme imeti svoje blagajne, žiro računa, če se ne more legalno pojavljati v javnosti, skratka, če nima društvene in družbene legitimacije. Zato menimo, naj se kot osnova organizacije formirajo čebelarске družine na območjih KS, dobijo svoja pravila (osnutke smo že izdelali in razposlali) se registrirajo in prično s svojim delom in reševanjem problematike na njihovem območju.

Za določena skupna vprašanja in za povezavo z občinskimi organi in organizacijami pa naj se ustanovijo občinska čebelarška društva. Le-ta se povezujejo naprej v republiško zvezo in te v SPOJ.

Taka organizacija bi omogočila tesnejšo povezavo čebelarjev s političnimi

in gospodarskimi dejavniki v KS in OS in prav gotovo rezultati ne bi izostali.

Samo tako in nič drugače moramo zastaviti in usmeriti svoje delo, če želimo doseči nakazane cilje. S takih sožitjem in tako organizacijo bomo prišli iz dosedanje anonimnosti in dokazali našo aktivnost in nujnost ter koristnost čebelarstva v naši skupnosti.

Glede strokovnega izobraževanja v tem poročilu ne bi posebej govoril, saj vsi veste, da je to naša temeljna naloga in da ji posvečamo največ časa in sredstev. Zato tudi ocenjujemo nujnost razvijanja in izpopolnjevanja izobraževalnega centra za čebelarstvo pri nas, kot prioriteto nalogo.

Sodelovanje s SPOJ je mnogo boljše kot je bilo v preteklosti. Sedanji izvršni in upravni odbor sta zelo aktivna. Rešujeta vprašanja odnosa med cenami čebelnih proizvodov in repromateriala, zlasti sladkorja, ki ga rabimo za zimsko krmljenje. Ko se odredjajo cene medu naj sodelujejo pri tem tudi čebelarске organizacije. Pri sladkorju pa naj bi dosegli vsaj grosistično ceno.

Ustanovljene so 4 sekcije oziroma komisije in sicer organizacijska, propagandna, komisija za strokovno znanstveno delo in zveze z inozemstvom ter komisija za standarde, kvaliteto, medonosno floro in opraševanje. Vse komisije imajo že izdelan svoj program in bodo sestavljene iz čebelarjev iz republik in avtonomnih pokrajin.

UO SPOJ je ocenil nezadostno popularizacijo čebelarstva, nespoštovanje ustavnih določil glede proizvajalcev in premajhen materialni pomen naše organizacije.

Tovariši delegati, menimo, da nas tako stanje lahko samo ohrabljuje, posebno še, ker smo se domenili, da bomo v vseh akcijah nastopali solidarno, vse republike in avtonomne pokrajine. Zato je pa potrebno večje sodelovanje med organizacijami in boljše ter tekoče obveščanje o naši problematiki in akcijah.

Tovariši delegati, v kratkem in bežnem poročilu smo vam skušali prikazati okvirno sliko dela in življenja, uspehov in neuspehov, težav in problemov Zveze s tem, da bomo v razpravi določena vprašanja razčistili in dopolnili in po razpravi sprejeli ustrezne sklepe oziroma začrtali smernice za bodoče delo in naloge.

Občni zbor pa mora brezpogojno odgovoriti na sledeče:

1. Kaj je z nadaljnjo izgradnjo stavbe za ČIC na Brdu in kako naj se financira?

2. Kaj misli glede reorganizacije in kakšna naj bo bodoča shema čebelar-ske organizacije?

3. Ocení delo organov zveze in pove če se ne strinja z dosedanjim delom, kako naj se dela?

4. Reši financiranje poslovanja zveze t. j. pove svoje stališče do višine članarine in sklepa o 1 din po ekonomskem panju letno za tiskovni sklad.

Predstavník RK SZDL Slovenije tov. Simonič je nato pozdravil občni zbor in vse prijetno presenetil, ko je sporočil, da ima čast izročiti ZČDS odlikovanje predsednika SFRJ Josipa Broza Tita — red zaslug za narod s srebrnimi žarki. V imenu Zveze se je za visoko odlikovanje zahvalil tov. Benigar.

POZDRAVNI GOVOR PREDSTAVNIKA RK SZDL TOV. SIMONIČA

Imam prijetno dolžnost, da Vam v imenu predsednika Tita izročim odlikovanje za vaše nesebično delo. Za vso to delo, ki ga že stoletje opravljate, za vse kar ste slovenski skupnosti dali, vam je predsednik SFRJ podelil red zaslug za narod s srebrnimi žarki. Malo je organizacij v Sloveniji, ki bi se dičile s takim odlikovanjem. Že Anton Janša je prispeval, da ste dobili to odlikovanje, toda, če bi vaša organizacija ne do-jela ploščaja čebelarstva bi takega odlikovanja ne mogla dobiti.

Zelim, da bi tudi v bodoče nadaljevali s takim požrtvovalnim delom, tako

Listina o odlikovanju ZČDS za posebne zasluge za razvoj in pospeševanje čebelarstva

v merilu Slovenije kot Jugoslavije in da pri tem ne bi zanemarjali stikov s sosedí. Tudi v bodoče pospešujete širjenje kranjske čebele doma in po svetu. Danes vemo kaj to pomeni v času, ko smo se ponovno vrnili tja, kamor so nas usmerjali naši starši z besedami: »Ne živi se samo od kruha, toda brez kruha se živeti ne da.« Znali smo ceniti hrano takrat, ko nam je bilo najtežje, pozneje smo neke pozabili na to, kar človek ne bi smel nikoli pozabiti s tolažbo saj imamo skladišča v Kopru in na Reki pa smo hrano uvažali.

Mednarodna situacija nas je morala strezniti, kajti lahko pride čas, ko bo kruh važnejši od zlata in si ga bo moral pridelati vsak sam. Naša naloga je, pridelati dovolj hrane in izkoristiti kar nam naša narava in krajina nudi, pri tem pa upoštevati specifično vlogo, ki jo ima čebelarstvo. Pri tem mislim tudi

na to, kar je bilo rečeno ob podelitvi nagrad, kajti odločili smo se, da v naši družbi utrjujemo humane odnose tudi v čebelarstvu in da je človek do človeka človek a ne volk.

Še enkrat čestitam za visoko odlikovanje z željo, da bi svoje delo nadaljevali tako kot ste ga začeli.

Po govoru se je razvila živahna razprava med delegati o vseh vprašanjih, ki so važna za nadaljni razvoj našega čebelarstva.

Ob zaključku so bili z večino glasov sprejeti naslednji sklepi:

1. Sprejme se zaključni račun ZČDS za poslovno leto 1974.

2. Sprejme se finančni načrt in plan dela za leto 1975.

3. V primeru, da se dobi druga ustrežna zgradba bliže Ljubljane, ki bi

ustrezala namenom Čebelarškega izobraževalnega centra, se zgradba na Brdu pri Lukovici proda in takoj kupi novi objekt.

4. Odlikuje se tov. Tručl (**Rupert**) Cirila in tov. Stefancioza Antona z redom Antona Janše I. stopnje na predlog čebelarških društev Murska Sobota in Celje.

5. Potrdi se pristop Zveze k samoupravnemu sporazumu o merilih za ugotavljanje sredstev za osebno in skupno porabo delavcev zaposlenih pri društvih in njihovih asociacijah.

6. Razreši se naslednje člane Izvršnega odbora: Žitnik Rajko, Herbst Pavle, Mihelič ing. Jože, sprejme ostavka tov. Omahen Ignaca in na njihova mesta izvoli: Rotar Jože, Babnik ing. Jože, Kragelj Ciril, Zaletel Alojz in Podberšek Miha.

Čaz izobilja

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JUNIJU

IVAN KRAJNC

Čebelarjenje z močnimi družinami je osnovni pogoj, da čebelar ob dobri paši lahko računa na uspeh in plačilo za svoj trud. V tem smo si vsi čebelarji enotni. Glede paše smo res brez moči, vendar z močnimi družinami je vedno mnogo več kakor s slabi in srednje močnimi družinami. Poleg dobrih družin je potrebno, da z njimi tako čebelarimo, da ne bomo imeli rojev. Imeti moramo dosti rezervnih družin iz katerih črpamo moč z dodajanjem zalege proizvodnim družinam.

Okrog 10. junija se pričakuje začetek medenja smreke, ki se nato počasi pomika v višje lege. V tem času pridemo do lepega satja z dodajanjem satnic. V dveh letih moramo praviloma izmenjati vso satje v plodiščih.

Naravni matičniki so za odgoj mladih matic najboljši, vendar pa se z njimi prenaša težnja čebel k rojenju, kar je pri čebelarjenju na med nezaželeno. Matice, ki jih dobimo iz naravnih matičnikov so lahko boljše kot matice, ki so vzrejene na umeten način, če so vzrejene nestrokovno. Zaradi tega ni priporočljivo, da se vsakemu priporoča umetna vzreja matic.

Mesec junij je najprimernejši čas za izmenjavo matic. Menjamo le tiste matice, ki v pomladnem razvoju niso zadovoljile in tudi tiste, ki so že stare. Praviloma bi morali vsako leto menjati polovico matic, vendar se glede starosti matic mišljenja tistih, ki menjajo, da bo matica, ki je sicer stara, a dobro zalega in je njena družina vedno na višku svoje moči, rodila tudi take čebele, ki bodo dolgožive, vztrajne, vzdržljive in delavne.

Matice lahko vzredimo sami, ali pa si jih priskrbimo za relativno nizko ceno pri plemenitni postaji. Izmenjava matic je precej zahteven poseg, zato se naj čebelar sam odloči, kako bo me-

njal svoje matice, literature za to ne manjka. Sam sem menjaval matice že na različne načine vendar smelo trdim, da stoddostnega, zanesljivega načina dodajanja matic ni.

Junija navadno čebele že toliko napolnijo medišča, da moramo točiti, posebno, če čebelarimo v manj prostornih panjih, ki so glede sortnega medu na boljšem. Med smemo iztočiti ko v satju dozori. Gozdni med in med oljne repice lahko točimo takoj, čim so sati polni. Ti medovi kaj radi kristalizirajo že v satju, zato s točenjem ne smemo preveč odlašati. Točimo po možnosti ob lepem vremenu in v zaprtem prostoru. Tudi dobro zaprt šotor je posebno na samotnem kraju zelo primeren. Malokdaj je v času točenja dobra paša, da čebele ne bi bile vsiljive in da nas nebi pri tem delu nadlegovale.

Koncem junija začne kostanjeva paša. Ta traja okrog tri tedne, ker imamo zgodnji, srednji in pozni kostanj. Ob lepem in suhem vremenu čebele naberejo na tej paši okrog 10 kg medu, ki je zadnje čase zelo iskano blago, je zdravilo in poživilo za razne notranje bolezni. Drugače je kostanjev med precej grenkega okusa. Nekoč so ga posebno iskali medicarji, ki so ga uporabljali pri izdelovanju lectovih slaščic in posebno pripravljene medice (tako imenovane »gvirce«).

Razen medu daje kostanjeva paša obilo cvetnega prahu, ki je potreben za razvoj družin. V zadnjih letih ga porabi zelo dosti farmacevtska industrija in rabi se tudi za izdelovanje raznih poživilnih in lepotilnih izdelkov. Umen čebelar bo tudi tukaj do razumne mere izkoristil delo svojih čebel in si gmotno pomagati. Čebelja družina ne bo nič oškodovana, če ji v tem času odvzamemo sat ali dva s cvetnim prahom, medtem ko za čebelarja to predstavlja precejšen

dohodek. Tudi tukaj drži pregovor zrno do zrna pogača...

Tudi prevaževalci morajo v tem letnem času hiteti s paše na pašo. V zadnjem času so si nekateri čebelarji omislili čebelnjake na avtobusih in raznih težjih prikolicah. Lepa stvar, ki pa je zvezana skoraj z nepremostljivimi ovirami glede dovoljenja prevoza, najetjem šoferja, ki ima potreben izpit za avtobus itd. Dalje vedno obstoji nevarnost, da iz škodeželjnosti nekdo na pisišču odtuji važen del z vozila (vijak, steklo, guma ali celo kolo) tako, da ob prihodu šoferja in lastnika za daljni prevoz, vozilo ni sposobno za na pot. V zamejstvu so to že davno opustili, zato dobro premisli prej kot se odločiš za podobno investicijo, saj nekateri čebelarji zapirajo svojim kolegom tudi panje.

Z nenehnim prevažanjem s pasišča na pasišče pridobi čebelar toliko, da krije stroške in da ostane še zanj nekaj.

Iz izkušenj lahko povem, da višinske lege dajo največ medicīne, vendar peljta le res močno žival. Mrzle noči ob deževnih dneh niso za slabiče in razočaranja so neizbežna. Sodobnega čebelarjenja si ne moremo zamisliti brez prevažanja zato pa moramo imeti dobre družine in primeren, prostoren panj z dobrim zračenjem. Prevažajmo z lahki in hitrimi tovornjaki, ki v eni noči napravijo 800 in več kilometrov. Železnica za te prevoze ni več sposobna, zaradi izločitve klasičnih potniških garnitur. Motornikom pa tovornega vagona ni možno dodati.

V tem mesecu čebelar mora torej v prvi vrsti gledati, da ima matica kani zalegati, da pravočasno iztoči med, da razmnoži dovolj rezervnih družin in da zamenja stare matice z mladimi. Sedaj nastopijo že vroči dnevi, zato ob postavitvi čebel ne pozabi na novem pasišču na senco, če te ne moreš priskrbeti pa zasenči panje z vejevjem.

O PRESTAVLJANJU IN NASTAVLJANJU

PROF. EDI SENEGAČNIK

V sodobnem čebelarjenju si močno prizadevamo, da bi bile naše čebelje družine čim živalnejše, kajti samo z močnimi panji lahko temeljito izkoristimo vsakršno pašo. Zato pomeni kakršnokoli okrnjenje ali oslabitev čebelje družine zlasti še sedaj spomladi veliko škodo za čebelarja, ki se trudi na vse načine, da bi bili njegovi panji čim močnejši. Ker pa je narava s svojim muhastim vremenom spomladi navadno nenaklonjena, moramo čebele dražilno krmiti, da njihova moč ne bi splahnela, pač pa narasla. Z dražilnim krmljenjem nekako nadomeščamo tisto kar bi sicer v normalnih pogojih morala dati narava čebelam. Tako se nam čebelje dru-

žine ob pravilnem smotrnem in stalnem dotoku dodane hrane lepo razvijajo. To krmljenje zahteva mnogo čebelarjevega truda, toda vse delo je bogato poplačano. Če začnemo z dražilnim krmljenjem v začetku aprila, so prve dni maja naše čebelje družine že lepo razvite. Zasedajo prav vse sate, prostor pod sati in za njimi je poln čebel. Vse ulice so natrpane in letvice satnikov se komaj še vidijo za mrežastim okencem. Dosegli smo svoj namen in tako živalne družine so zdaj godne za prestavljanje. Odslej pa moramo pravilno ravnati, da bomo moč lepo razvitih čebeljih družin pravilno usmerili, sicer se nam lahko zgodi, da nam zaidejo čebe-

lje družine v rojilno razpoloženje in nam potem lahko roje. Tako bi bil ves naš trud s krmljenjem zaman in bolje bi bilo, ko bi se tega sploh ne bili lotili. Zavedajmo se, da je vsaka družina, ki roji za pridobivanje medu to leto izgubljena. Od takega panja v naših pašnih razmerah ne bomo imeli nič. Zato so roji nezaželeni in jih večina čebelarjev ni prav nič vesela. Naravni roji so zares čudoviti dar žive narave. V dolgih tisočletjih so se čebele le tako razvijale in ohranile kot vrsta. Danes pa znajo naši čebelarji napravljati umetne roje iz svojih najboljših plemenjakov, ki imajo med drugimi odličnimi lastnostmi tudi to, da ne roje.

V prvih dneh maja, ko je že topleje, pri lepo razvitih družinah, ki jih namravamo prestaviti, medišča samo nastavimo. To je nekaka predhodna faza za bodoče prestavljanje. V medišča vrnemo že izdelane sate, ki smo jih pred zazimljenjem odvzeli in tudi odbrali. Tako imamo za medišče pripravljeno lepo mlado satje. Ker bodo morale posamezne čebelje družine izdelati vsaj 3 ali 4 nove sate, damo v medišče tudi satnice. Navadno jih potisnemo ob izdelane sate. Mlade čebele, ki se bodo preselile v medišče, se jih bodo takoj lotile in začele potegovati celice na njih, obenem pa bodo očistile tudi dodane sate. Tako bo vse nared za prestavljanje v prihodnjih dneh. Toplota je tudi zdaj za razvoj čebelje družine izredno važna. Zato je panj za okenci še vedno toplo odet.

Ko bi pustili tako razvite čebelje družine v plodišču in jih še nadalje dražilo krmili, bi nam prej ali slej rojile. S prestavljanjem pa rojenje preprečujemo. Pri tem namreč čebeljo družino razdelimo na dva dela: matica ostane z nekaj sati odkrite zalege v plodišču, v medišču pa imamo drugi del družine, lahko bi rekli neki roj, s polegajočo se zalego. Skozi matično rešetko imajo čebele svojo zvezo in oba dela se počuti-

ta kot ena družina. Rojenje povzroča tudi premajhen prostor. S prestavljanjem zaleženih satov z godno zalego v medišče, smo povečali prostornino panja. Čebele so se tako razmaknile in se delno preselile v medišče. V plodišču pa je zaradi odvzetih satov z godno zalego nastal prazen prostor, ki ga zapolnimo z mladimi izdelanimi sati in s satnicami. Te smo bili že prej nastavili v medišče in so zdaj že pripravljeni, da jih matica lahko takoj zaleže. Tudi satnice so mlade čebele že potegnile in tako jih zdaj v plodišču v enem dnevu ali dveh dovrše, matica pa jih zaleže. S tem, da smo odprli medišče in predstavili tja sate in satnice smo že delno preprečili rojenje. Toda zavrlimo ga ne samo s povečanjem prostora, ampak tudi s tem, da smo zaposlili mlade čebele. Prav te so namreč prave povzročiteljice rojenja. Njihove krmilne žleze so se popolnoma razvile in so polne mlečka.

Tega ne morejo oddajati ličinkam, če jih v panju primanjkuje. Plodišče je namreč polno zaleženih satov z godno zalego in matica sploh nima več prostora, da bi zalegala. Na trebušni strani pa imajo te mlade čebele razvite voskovne žleze, ki so polne voska, s katerim bi rade gradile satje. Pa ga ne morejo, ker so vsi sati v plodišču že zgrajeni in zaleženi. Tako je čebelja družina utesnjena v plodišču, kjer prevladuje pokrita zalega in ta kakor vemo tudi povzroča rojenje. Po prvem prestavljanju smo te mlade čebele zaposlili. Sprostile so se njihove krmilne in voskovne žleze. Vsaj 10 dni se nam ni treba bati, da bi nam družina rojila. Če uporabljamo pri tem še gradilni sat in smo sploh že prej s pravilno odbiro poskrbeli, da imamo v panjih nerojive družine, to je take, ki prelegajo, potem se nam ni treba bati, da bi nam panji rojili. Praktične izkušnje naših čebelarjev prevaževalcem nam potrjujejo, da ob takem načinu prestavljanja sploh nimajo rojev.

Seveda igra pri tem važno vlogo tudi paša. Čebele imajo stalno pašo, saj jih prevažajo, in tako so vedno zaposlene z nabiranjem medičine.

Naš žnideršič je zelo primeren za prestavljanje, saj ima enake sate v plodišču in medišču in jih lahko poljubno zamenjujemo, oziroma prestavljamo. Najbolj se je obneslo delno prestavljanje. Pri tem prestavimo v medišče le tri do štiri sate godne zalege, ki se bo kmalu poglela. V izpraznjene celice pa čebele izredno rade nosijo medičino. Prestavljanje zaležene sate postavimo v medišče skupaj, najbolje v sredino. V plodišču pa sate z odprto zalego strnemo, praznino ob satih pa zapolnimo najprej z izdelanimi satoma iz medišča in s satnico. Če je družina izredno močna, lahko po potrebi postavimo ob gnezdo tudi satnico in potem šele sat. Kraj njih satv z obnožino in medom ne prestavljamo, pač pa jih pustimo ob gnezdu. Seveda je zdaj ob prestavljanju najprimernejši čas za narejence, saj močne čebelje družine prav nič ne oškodujemo, če jim vzamemo le en sat godne zalege.

Prvič prestavimo vsaj 14 dni pred glavno pašo. To opravilo je pač odvisno od razvoja čebelje družine in vremena. Prestavljanje potem nadaljujemo vsakih 10 dni, dokler pač traja paša in so čebele v rojilnem razpoloženju. Prestavljanje res zahteva mnogo časa, ki je danes dragocen. Zato ga nekateri čebelarji odklanjajo in smatrajo sploh AZ panj za neprimeren, prav zaradi obilice opravila. To je res. Prestavljanje zahteva mnogo več časa, če hočemo, da bodo čebelje družine v redu. Pri nakladnih panjih tega ni. Žnideršič pa te svoje slabosti odtehta z drugimi prednostmi. Nekateri čebelarji za prestavljanje niso navdušeni in zato medišča samo nastavljajo. Trdijo, da imajo tudi s tem lepe uspehe. No prav gotovo gre pri tem bolj za lagodnost, kajti prav s prestavlja-

njem ne preprečujemo samo rojenja, ampak stalno povečujemo živalnost panja: v medišču se nam čebele v prestavljenih satih stalno vale, v plodišču, pa matica stalno zalega. Preprosti račun nam pove, da so zato prestavljeni panji mnogo bolj živalni.

Ob izredno dobrih pašah npr.: ob gozdnem medenju odlagajo čebele medičino kar v plodišču. Matico dobesečno blokirajo, tako da sploh ni nobene prazne celice več za zaleganje. Za čebeljo družino je to lahko usodno, saj bi ostal panj brez čebel, ko bi ne posegla vmes čebelarjeva roka. Ob takih priložnostih moramo pridno prestavljati medene sate v medišče in dodajati v gnezdo prazne, da jih matica zalega. Spomnimo se, koliko panjev je že padlo po takih dobrih čebelarskih letinah prav zaradi tega, ker so docela oslabei.

Poglejmo zdaj še prednosti prestavljanja, o katerem so naši čebelarji leta in leta razpravljali v svojem strokovnem glasilu. Prva korist je prav gotovo v preprečevanju rojenja. Tega vselej lahko zavrnemo, če prestavljamo ob pravem času in dosledno ves čas, dokler so čebele v rojilnem razpoloženju. Vsako prestavljanje pa nam nudi tudi idealno priložnost za temeljit pregled čebelje družine. To pa je važno zlasti danes, ko so se začele spet širiti čebelje bolezni. Pri prestavljanju si lahko stalno ogledamo vse sate, pri tem pa starejše tudi izločujemo. Čebele na starem satu z manjšimi celicami rade rojijo. Staro satje pa je tudi leglo različnih kužnih klic.

Prestavljanje je izredno važno čebelarsko opravilo. Z njim globoko posežemo v življenje čebelje družine in prav zato niso tu na mestu nesmiselni samovoljni ukrepi v odrejeni življenjski red čebel. Prestavljanje ne sme biti šablonsko delo, kajti vsak panj in pašni okoliš pa tudi vsako leto imajo svoje posebnosti, ki jih moramo upoštevati.

VIŠNJE

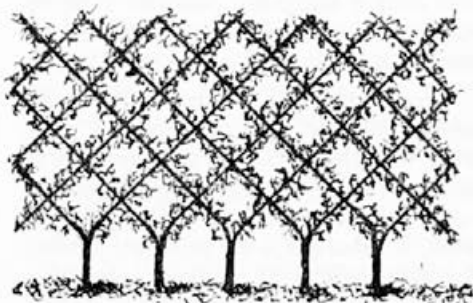
LUDVIK KOSI
predsednik Čebelarkega društva Križevci

Po medovitosti uvrščamo višnje med češnje. Tam, kjer raste zadovoljivo število višnjevih dreves ali grmov, čebelarji točijo odličen višnjev med.

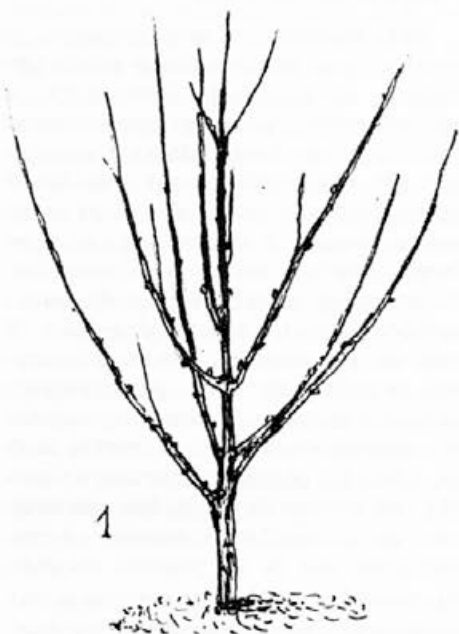
Čeprav še danes ljudje po mestih zaužijejo malo osvežilnih višnjevih plodov, višnja vendar gospodarsko prekaša sladko češnjo. To pa radi tega, ker je po višnjevih sadežih vedno večje povpraševanje na domačem trgu in svetovnih tržiščih za predlavo v aromatične in pikantne sokove, marmelade, komplete, likerje in podobno. Poleg tega ima višnja od vseh sadnih vrst najmanjše zahteve na rodovitnost tal in na druge ekološke dejavnike. Višnja je rastlina azijskega porekla in se je od obale Kaspijskega morja razširila po celi severni zemeljski obli. Pri nas uspešno raste vsepovsod: v dolinah in soteskah, na južnih in severnih pobočjih gričevja, v planinah nad 1000 m visoko, na suhem Krasu, ob obali Jadranskega morja in še kje.

V majhnih vrtovih se od nizkodebelnega drevje najboljše obnesejo višnje. Zelo privlačen je vrtni prostor, če so pritlične višnje ob poteh in ograjah obrezane v obliki sadnih sten. Pogled na tak vrt je izredno prijetno doživetje.

Višnje razmnožujemo s koreninskimi izrastki, kakor češpije in slive ali

Sadna stena višenj

Enoletna cepljenka posajena na stalno mesto

na veliko s semenom. Pred vojno sem razmnoževal višnje tudi s potaknjenci in dosegel 70-odstotni uspeh.

Drvo srednje visoke oblike vzgajamo na višnjevem ali češnjevem semenjaku, grmičaste oblike pa na podlagi rašeljike. V drevesnici enoletne podlage okuliramo na speče oko v drugi letni vegetacijski dobi od meseca avgusta dalje, ko lubje s cepilnim nožem z lahkoto ločimo od lesa.

Okuliranja in drugih načinov cepljenja se hitro naučimo, toda za uspešno delo je potrebno veliko vaj! Zato je najbolj praktično, da za lastne potrebe plemenite višnje najboljših sort razmnožujemo s koreninskimi izrastki in potaknjenci.

Višnje zgodaj zarodijo. Nekatere sorte nastavijo sadeže že v drugem letu po

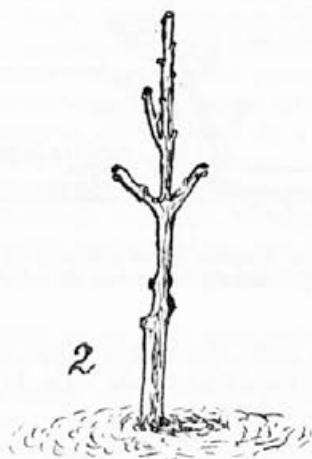
presaditvi na stalno mesto. Prav tako kakor breskve in vinsko trto obrezujemo višnjeva drevesa vsako leto, da se jim veje ne golijo in da se drevo prehitro ne izrodi. Poleg tega z rezjo dosežemo večji pridelek z debelejšimi in sočnejšimi plodovi.

Drevesničarji prodajajo enoletne cepljenke z višino debla 40 do 60 cm (slika 1). Po sajenju gladko odrežemo od tal vse mladike do višine 60 cm, da pozneje lažje obdelujemo zemljo pod krošnjami. Nad navedeno višino skrajšamo 3 okrog debla v primerni razdalji razporejene stranske poganjke na 2 do 3 očesa. Vrh, to je voditeljico odrežemo okrog 10 cm nad spodnjimi poganjki (slika 2). Naslednjo pomlad izberemo od številnih 3 najlepše enoletne poganjke in jih prirežemo na tretjino dolžine. Tretje leto skrajšamo ogrodne veje na polovico. Pri nadaljnji rezi podaljšujemo voditeljico, ogrodne in stranske veje ter vodimo računa, da je prostor, ki ga določimo drevesu, temeljito izkoriščen za čim večjo rodno površino. Režemo točno nad brsti, ki so usmerjeni nazven! v nasprotnem primeru zbrsteli poganjki rastejo v notranjost krošnje in napravijo nered.

Lotovko, ki jo posebno cenimo radi rodovitnosti in predelave sadežev, rodi samo na enoletnih poganjkih zrastlih v pretečenem letu. Če enoletnih rodni poganjkov po obiranju plodov (julija) docela ne porežemo do mladice, ki so zbrsteli spomladi, se podaljšajo do jeseni v zelo kratke rodne poganjke, ki naslednje leto rodijo; za njimi pa se dvoletni les ogoli. Brez obrezovanja se leto za letom veje vedno bolj golijo in končno drevo rodi samo na površinski krošnji znatno manjšo količino drobnih sadežev.

Mladice, ki od spomladi do jeseni na novo zrastejo na vejah, se pri tej sadni vrsti obložijo s cvetnim brstjem le v zgornji tretjini. Zato pri poletni rezi teh mladice ne smemo skrajševati! (Glej sliko 3!)

Ko višnjeva drevesa oslabijo v rasti jim pomladimo z močnim obrezovanjem in večjimi merami dušikovih gnojil. Z redčenjem pregostih vej, skrajševanjem

Enoletna cepljenka kratko obrezana

ogrodnega lesa in vrha spodbudimo drevo, da iz nevidnih spečih očes pod lubjem poženejo številne mladike kot rodni les za naslednje leto. Ogrodne veje skrajšamo več ali manj na tretjino in ogolele poganjke do spodnjih mladice.

Drevesa pomlajujemo v pozni jeseni, da v preostale poganjke pomladi prispe več hranilnih snovi za bujnejšo rast.

Vsa umetnost obrezovanja in pomlajevanja višenj je tako preprosta, da jo lahko obvlada vsak ljubitelj sadnega drevja. Ogolele višje nas čakajo vsepo vsodi! Dajmo jim v kulturnem naselju kulturno obliko!

Najbolj razširjene sorte višenj so: Lotovka, Ostheimska, Kereška madžarska sorta, Maraska, ki dobro uspeva ob jadranski obali npr. v porečju Zrmanje kjer so po vojni zadrugarji posekali pusto grmovje in zapuščeni kraški skromni zemlji dali čudovito lepo podobo z velikimi plantažnimi nasadi višenj. Seveda je danes že več novih

Po bratvi meseca julija enoletni rodni poganjek docela odrežemo do mladice

boljših sort. Mariborski zavod za sadjarstvo vzgaja plemenite višje, ki imajo izredno debele plodove.

Kakor vsi koščičarji so tudi višnje najbolj zahtevne po apnenih gnojilih. V intenzivnih nasadih za visoke pridel-

ke uporabljamo poleg hlevskega gnoja odmerjene količine umetnih gnojil kot pri drugem sadnem drevju. Gnojimo takrat, ko potrebuje rastlina največ hrane — to je meseca marca ob začetku brstenja, po odcvetenju in ob oblikovanju cvetnih brstov v drugi polovici junija in v začetku julija. V rani pomladi gnojila zakopljemo v vlažno zemljo; poleti pa uporabljamo umetna gnojila raztopljena v vodi.

Strokovnjaki za sadjarstvo so predvideli organizirane nasade višenj: v belokranjskem področju, kamnita zemljišča, kjer slabo uspevajo hruške, slive, breskve in vinska trta; nadalje pobočja na desnem bregu Save; kamniti svet pod Nanosom in končno vse odprte kamnite položaje v Sloveniji, kjer je težko izkoristiti zemljišča za nasade drugih sadnih vrst. Zato moramo v gospodarskem pogledu tej rastlini posvetiti več pozornosti tudi čebelarji!

SKRB ZA ZDRAVJE ČEBEL

PROF. DR. NEŽKA SNOJ — VETERINARSKI ZAVOD SLOVENIJE

Samo zdrava čebelna družina je lahko proizvodna. Zato moramo poskrbeti, da taka tudi ostane. Vsak čebelar naj si zato prizadeva, da začne čebelariti že v avgustu mesecu za naslednje leto. Za zazimljenje pa ne sme gledati samo na število moč čebelje družine, ampak predvsem na njeno kakovost. Da bo družina lahko prebrodila zimske težave, jo morajo sestavljati pretežno po 15. avgustu zvaljene čebele. Zaradi tega lahko jeseni združimo pitanje na zalego s pokladanjem nosečak. Lastnost nosečak je namreč, da s hitrejšim praznjenjem črevesja znižuje možnost okužbe čebel. Poleg tega skrajšuje tudi življenje čebel. Ker pa sladkorno raztopino z nosečakom pokladamo navadno

v majhnih količinah dalj časa, deluje način pokladanja sam tudi na to, da matica intenzivneje zalega. Zato se lahko na ta način pred zimo znebimo starih letnih čebel — kliconoscev — v zamenjavo pa si zredimo večje število mladih — zimskih — čebel. Pri pripravi in pri pokladanju nosečak pa moramo biti previdni, ker sicer lahko povzročimo zastrupitve. Za pripravljanje raztopine z nosečakom ne smemo uporabljati železnih predmetov, pokladati pa smemo tako raztopino samo v dneh, ko imajo čebele možnost izletavati. Paziti pa moramo, da raztopina z nosečakom ne pride v zimsko zalogo.

Preden začnemo pripravljati družine za zimo, moramo iztočiti gozdni med.

Tudi zimsko zalogo moramo začeti pokladati pravočasno. Čebelja družina jo tako lahko pravilno razporedi in naloži v panju. Le tako ji bo pozimi dostopna vsak čas. Poleg tega jo mora, seveda, čebelja družina tudi predelati tako, da jo bo lahko uživala brez škode za zdravje v zimskim mesecih.

Preventivno lahko zimski zalogi pri-mešamo na vsak liter fumaligin ali fumidil B, kakor to predvidevajo navodila, ki so priložena zdravilu. Če tega nismo storili, bomo poskrbeli za to, da bo zdravilo v panju vsaj od takrat naprej, ko bo začela matica zalegati. Takrat lahko zdravilo dodamo samo v sladkorno medeni ali sladkorni pogači. Primerno pogreto, položimo pogačo nad gnezdo.

Glede na to, da nose mavost širimo z okuženim satjem ga pozimi ali spomladi, vendar prej preden ga potrebuje-mo v čebelardstvu, razkužimo z oetno kislino. Oetne kisline potrebujemo po 1 liter za vsak m³ prostornine prostora, v katerem razkužujemo. V zatesnjenem in suhem prostoru razkužujemo sate 7 dni. Prav tako moramo skrbeti za redno obnavljanje satja. V vališču zato ne sme biti sata, ki bi bil starejši od 3 let.

Da nam pršičavost ne bi povzročala gospodarske škode, jo moramo, seveda, odkriti dovolj zgodaj, če ne prisostvujemo redno čistilnim izletom, ne bo odveč, da v tem času pobere-mo pred čebelnjakom mrtvice in jih pošljemo v preiskavo.

Posebno pozornost posvetimo čebeljim družinam v zgodnji pomladi. Zlasti moramo čimbolj čuvati toploto, ki jo čebelja družina proizvede. Zato moramo čebeljo družino primerno odeti, po možnosti vsaj od takrat naprej, ko začne matica zalegati v panju. V vsakem primeru pa moramo imeti čebelje družine odete čimdalj časa v pomlad. Prav tako moramo pomladi previdno širiti gnezdo, da ne bi naenkrat preveč shladili prostor in s tem začasno zavrli nadaljni razvoj čebelje družine, ali pa

celo povzročili nastanek pohlevne gnilobe čebelje zalege. Spomladi je namreč vsaka čebela dinar vredna, kajti od vsake posamezne zavisi spomladanski razvoj čebelje družine. Zato smo primorani v tem času misliti tudi na to, da čebele čim manj obremenjujemo; pa ne samo z nepotrebnim prozivanjem toplote, ampak tudi z raznimi predelavami in skladiščenjem sladkorne ali zdravilne raztopine. Ne bo odveč, če v času burnega razvoja čebelje družine poskrbimo zato, da bo v panju na razpolago redka sladkorna raztopina. S tem bomo preprečili nastajanje majske bolezni, ki je za čebeljo družino lahko usodna.

Spomladi ali pa pred zazimitevjo, ko vremenske razmere to dopuščajo, pregledamo zalego vseh družin. Takrat pregled lahko hitro opravimo, ker je zalege malo, spremembe na zalegi ali na pokrvčkah pa so že ali pa so še vidne. Skozi vse leto si prizadevamo, da ne storimo ničesar, kar bi ogrožalo zdravje čebelje družine. Tako ne nabavljamo matic iz rej, ki niso pregledane na nevarne kužne bolezni, prav tako pa tudi ne kupujemo čebeljih družin, ne da bi se prej prepričali o njihovem zdravstvenem stanju. Če nabavljamo stare panje s satjem vred, potem satje pretopimo, panj in satnike pa pred uporabo razkužimo s spajalko. Previdni smo tudi pri skupinskem točenju. Nikoli ne uporabljamo točila, preden ga ne razkužimo z vrelim lugom in zatem temeljito splaknemo. Prav tako krmimo samo med, ki smo ga sami pridelali, izogibamo pa se tujega medu. Enako nevarna je tudi posoda za med, ki leži nepomita naokrog. Tudi voda, s katero smo pomivali takšno posodo je lahko nevarna, če pridejo do nje čebele.

Da bi čebelam preprečili napajanje v mlakužah, ki so med drugim lahko tudi vir raznih okužb, uredimo napajališče. Za začetek jim nudimo na napajališču rahlo sladkano vodo, da se žival navadi, potem pa lahko primešamo

vsakemu litru vode samo po 0,25 g kuhinjske soli. Z ureditvijo napajališča ne rešimo samo problema okužbe, ampak je to istočasno tudi higienski ukrep, da preprečimo možnost onesnaženja medu.

Stalno moramo skrbeti za to, da imajo čebele v hrani, ki jo uporabljajo zase, dovolj cvetnega prahu. Pri tem moramo upoštevati, da ni dovolj, če je cvetni prah v panju, biti mora v medu, ki ga čebele uživajo. To velja za starejše pašne čebele, ki cvetni prah tudi potrebujejo, dobijo pa ga v času nabiranja lahko samo iz medicnine, ki jo trenutno berejo. Če v medicnini ni cvetnega prahu, potem take čebele tr-

pijo pomanjkanje cvetnega prahu, pa čeprav ga je v panju v izobilju. Če pašne čebele cvetnega prahu nimajo, ali pa ga imajo premalo, potem počrtnijo in odmirajo. Zato je nujno, da postavimo čebelje družine čimbliže paši, če je le-ta siromašna z njim. Če pa so čebele že počrnele in odmirajo, jih moramo nemudoma prepeljati na pašo, ki je bogata s cvetnim prahom.

Skrbimo za to, da bomo res pravočasno odkrili vzroke bolezenskih stanj. Kajti če bomo to storili, potem ni težav, da se bolezni ne bi pravočasno obvarovali ali pa se je znebili. S tem bomo sebi, morda pa tudi drugim, prihranili nevšečnosti.

VABILO

Čebelarica družina Begunje — Rodine vabi vse čebelarje in prijatelje na čebelarico veselico, ki bo 22. junija 1975 od 16. ure dalje na vrtu gostilne v Hlebcah.

Vsak, kdor nas bo tedaj obiskal, bo lahko preizkusil svojo srečo pri bogatem srečelovu; s šaljivo pošto pa bomo volili »MISS MATICE« in »MISTRA TROTA«.

Za dobro jedačo in pijačo preskrbljeno.

Vse skupaj bo s svojimi vižami povezoval priznani ansambel »Veseli planšarji«.

V dopoldanskem času in popoldne pred veselico si lahko ogledate znamenitosti naših krajev kot so: Čebelarica muzej v Radovljici, Muzej talcev in pokopališče talcev v Begunjah in Dragi, Prešernovo rojstno hišo v Vrbi, spomenik in čebeljak A. Janše v Breznici, rojstni hiši F. S. Finžgarja v Doslovčah in Jalnovo na Rodinah. Od nas je tudi lep izlet na Bled, Vintgar in Bohinj.

Za skupine imamo pripravljene vodiče, ki vas bodo čakali pred gostilno v Hlebcah, kolikor nam boste najavili vaš prihod.

V primeru slabega vremena bo izveden ves program naslednjo soboto, 28. junija 1975 od 17. ure dalje.

Pridite, ne bo vam žal!

ČD Begunje — Rodine

NUDIMO PROSTOR ZA ČEBELE

Vestnemu čebelarju nudimo prostor za čebele, na katerem lahko dobro ohranjen kozolec preuredi v čebeljak.

Prostor je blizu Ljubljane, 800 m od asfaltirane ceste, sončna lega in obilna čebelna paša. Vse ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod šifro »Priložnost« na upravo Slovenskega čebelarja, Cankarjeva 3.

BODOČI POTROŠNIKI O MEDICI IN O MEDENIH ČAJIH

V anketi ob poskušnji medicine in novih medenih čajev — medenih napitkov na sejmu Alpe-Adria v Ljubljani so udeleženci brez izjeme potrdili, da smatrajo Kranjsko medico za zdravo, prijetno in okusno pijačo, prav tako pa so zelo ugodno sprejeli tudi Medex medene čaje — medene napitke kot zelo praktičen proizvod. Na posamezna vprašanja so udeleženci ankete odgovorili takole:

81,5 % udeležencev ocenjuje, da je medica primerna zlasti kot hladna pijača, 18,5 % pa daje prednost medicini kot sestavini raznih mešanih pijač.

64 % odgovorov je za medico, kakršno pripravlja Medex zdaj, 23,2 % za takšno, ki bi bila manj sladka, 12,8 % pa za medico, ki bi bila obogatena še z dodatnimi aromami.

64,9 % udeležencev vidi najpraktičnejšo možnost za uporabo medenih čajev — medenih napitkov ob bivanju človeka v naravi (izleti, planinstvo, šport), 34,1 % pa se ogreva bolj za uporabo v domačem gospodinjstvu.

58,3 % odgovorov je naklonjenih uporabi novega Medexovega proizvoda predvsem v obliki hladnih napitkov, 41,7 % pa daje prednost proizvodu v obliki čaja.

Med različnimi vrstami medenih čajev — medenih napitkov si je pridobil največ simpatij žajbelj — 22,1 % vseh

udeležencev, tesno pa mu sledi meta. Za obema so se potem zvrstili: kamilica, janež, grenčica s planinskim mahom in grenčica s kolmežem.

S svojimi odgovori so udeleženci ankete resno podrli prizadevanje Medexa, da svoje napore za pripravo čim boljše medicine in za najustreznejše rešitve v zvezi z novim proizvodom medenih čajev — medenih napitkov še bolj kot doslej opre na okus in na želje potrošnikov.

Med udeleženci ankete so bili izžrebani:

1. Pavle Kreže, Trbovlje, Kovinarsko naselje 1/a,
 2. Majda Janič, Ljubljana, Jarški bloki,
 3. Drago Ambrož, Pivka, Snežniška 3,
 4. Sašo Majski, Ljubljana, Slomškova 6,
 5. Ivan Dolinar, Ljubljana, Partizanska 29,
 6. Marija Saje, Ljubljana, Ob dolenski železnici 10,
 7. Jure Presetnik, Ljubljana, Podutiška cesta blok 4,
 8. Majda Krošelj, Ljubljana, Malgajeva 16,
 9. Bojan Palčič, Ljubljana, Ulica pohorskega bataljona 43,
 10. Dušan Drobež, Črnuče, Ježa 13,
- Izžrebani udeleženci so dobili po en karton (6 steklenic) Kranjske medicine.

KAJ SO FEROMONI?

DR. JOSEF ČIZMARIK, BRATISLAVA, ČSSR

V znanstveni strokovni čebelarški literaturi srečujemo zadnji čas vse pogostejše izraza »feromon« in »feromoni«.

Pojem »feromon« sta uvedla leta 1959 prof. Karlson in Lüscher za označevanje snovi, ki posredujejo ujemanje telesnih tekočin med posameznimi pripadniki iste vrste. Pojem »feromoni« je izveden iz grških besed »pherein«, ki pomeni prenašati in »horman«, ki pomeni vzbuditi, vzdražiti. S tema izrazoma poskuša znanost označiti snovi, ki jih izloča eden izmed pripadnikov neke vrste in ki nato delujejo na druge pripadnike iste vrste tako, da prenašajo signale, ki izvajajo določene reakcije.

Prvi hip bi lahko domnevali, da so te snovi identične s hormoni. Vendar pa delujejo feromoni tako, da jih eden izmed pripadnikov iste vrste izloča in jih drugi sprejema, pri sprejemniku pa nato izvajajo ustrezno biološko reakcijo ali pojav tipičnih posledic.

Feromone so doslej registrirali in dokazali pri mnogih vrstah žuželk. Najprej so odkrili te interesantne snovi pri sviloprejkah. Uspeli so pojasniti samičinno spolno privabljanje samca z delovanjem te snovi. Ugotovili so, da izloča samica iz posebnih žlez alifatični nenasičeni alkohol. Takoj, ko samec zazna to snov, postane spolno vzdražen. Ta danes že klasična ugotovitev je močno spodbudila sistematično raziskovanje v velikem svetu žuželk. In rezultati?

Snov s podobnim učinkom so opazovali tudi pri metuljih, mravljah in čebelah. Znanstveniki so ugotovili, da mravlje s feromoni označujejo svoje poti. Tudi pri termitih so opazovali takšno »markiranje«. Zoologi so pred kratkim ugotovili, da sesalci s feromoni označujejo področje, ki si ga prisvajajo.

V precej veliki družini žuželk, ki prenašajo s feromoni signale za reakcije, je tudi čebela. Iz rezultatov dosedanjih poskusov lahko sklepamo, da povzročajo feromoni pri čebeli prenos signalov za:

- alarm in obrambo;
- ugotavljanje virov hrane;
- pričetek reprodukcije;
- kontrolo diferenciranja vrste (različnost);
- socialno prilagajanje in splošno spoznanje;
- označevanje področja in sledi.

V vrsti znanstvenih sodelavcev Medexovega Centra za biotiko predstavljamo tokrat našega dobrega znanca dr. Josefa Čizmarika z univerze v Bratislavi. Doslej je objavil vrsto poročil o ugotovitvah raziskav s področja proučevanja čebelnih pridelkov, bil je glavni organizator I. mednarodnega simpozija o propolisu leta 1972 in vodi zdaj priprave za II. simpozij, ki bo aprila prihodnje leto. Lani smo se srečali z njim ob njegovem obisku pri OZD »Medex«. S svojimi bogatimi izkušnjami je pomagal pri pripravi Medexovega koncepta razvoja preparatov na bazi propolisa.

Žuželke so na splošno (torej tudi čebele) posebno občutljive za feromone. Čebela sprejema signale, ki jih posredujejo feromoni, deloma po zračni poti z vonjem in deloma z usti.

Viri feromonov pri čebelah so v nekaterih žlezah. Ti feromoni so običajno mešanice različnih snovi, nekatere med njimi so že kemično določili in ugotovili njihov specifični učinek.

Tako so npr. kot feromone čebelje čeljustne žleze ugotovili 9-keto-transdecenskno kislino, 10-hidroxitransdecenskno kislino in alifatični keton, 2-heptanon. Iz nenasovske žleze so kot feromoni znani geranova kislina, geraniol, citral in tudi citronsko olje. V aparatu žrela in v njegovih izločkih je kot feromon ugotovljen amyl-acetat. Vse te snovi imajo svoj karakterističen, specifičen učinek. Ker lahko praktično vse navedene feromone izdelamo tudi sintetično, jih lahko torej tudi umetno demonstriramo, kar bistveno olajšuje njih raziskovanje.

Učinku posameznih feromonov in njihovih pomembnih nalog v življenju čebel bom posvetil poseben članek, tokrat bi navedel vsaj nekaj splošnih pripomb za pojasnilo osnovnega pomena pojma »feromoni«. Največje število doslej ugotovljenih feromonov so lahkohlapljive, aromatične tekočine, zato lahko sledimo tudi mehanizmu delovanja feromonov. V splošnem se je uveljavila teorija, da ima čebela v svojem organu vonja specifično občutljive celice, ki reagirajo na prisotnost feromonov. Aktivni delci molekule izločenega feromona se v organu vonja vežejo s temi občutljivimi celicami. Tako pride do registracije feromona, kar kaže vzdraženost enega dela celic. Vzdraženost celic sproži signal, ki se nato prenaša v možgane. Ustrezni del možganov signal obdela, nato pa oddajajo možgani kot odgovor nasprotni signal in tako obvladajo dano situacijo. Organ, ki sprejme navodilo, izvede naročeno reakcijo.

Navidezno dolg postopek se izvrši v drobci sekunde po registriranju feromona.

Hitrost reakcije je podobna kot pri više razvitih živalih ali pri človeku.

Ta predstava, ki je zaradi mnogih še neobdelanih točk sicer pomanjkljiva, je aktualna zaradi dejstev, ki so povezana v organsko in logično zaporedje. Zlasti dokaz specifično občutljivih celic v organu vonja in odkritje stereokemične odvisnosti feromonov sta izhodišči za njihovo nadaljnje proučevanje.

Našemu sedanjemu znanju o feromonih so prispevali svoje ugotovitve že marsikaj obeta. Znanstveniki, z raziskavo feromonov čebele se ukvarjajo mnogi laboratoriji, raziskovalni inštituti in raziskovalne postaje za nauk o čebelah.

In za zaključek:

Feromoni pomenijo novo poglavje raziskav o čebelah, ki nam še marsikaj obeta. Z ozirom na dosedanje ugotovitve in na smer, v kateri se razvijajo raziskave, lahko pričakujemo kmalu nove originalne in pomembne ugotovitve, ki nam bodo pojasnile mnoge skrivnosti, kakršnih je v življenju čebel še danes več kot dovolj.

ŠIROKA MEDEXOVA PONUDBA SORTNIH MEDOV

DIPL. ING. VERENA KOCH

(Nadaljevanje)

Akacijev med je brez izrazitega vonja, nežno rumene barve in zelo milega okusa. Ponekod ga zelo cenijo prav zaradi specifičnega okusa, zelo radi pa posegajo po njem tudi tisti, ki ne prenesejo močno dišečih vrst medu.

Lipov med je rumenkaste barve z zelenim opalnim odsevom. Ima prijeten vonj in okus po lipovem cvetju. Zaradi zdravilnega učinka je priljubljen v širšem krogu potrošnikov. Ugotovljena je močna bakteriциdna dejavnost tega medu. Zmanjšuje tudi izločanje želodčnega soka in njegovo kislост.

Kostanjev med je v tekočem stanju temnorjavkastozelene barve, rjavkast in debelozrnat, če je kristaliziran. Zaradi precej velike količine zrnca cvetnega prahu je grenkastega okusa. Zavoljo cvetnega prahu je pa njegova vitaminska vrednost večja kot pri ostalih vrstah. Zdravniki ga priporočajo posebno tistim, ki imajo težave z želodcem in prebavnimi motnjami, ter za lajšanje izkašljevanja.

Ajdov med je rdečkastorjave barve s posebnim vonjem in okusom. Vsebuje več

beljakovin in železa kot ostale vrste in ga zato priporočajo slabokrvnim. Najbolj znan pa je ajdov med gospodinjam, saj je najprimernejši za peko potic in ostalega medenega peciva.

Žajbljev med je zlatorumene barve, močno dišeč z malo grenkastim priokusom. Uporabo tega medu priporočajo pri prehladih, vnetjih v grlu in pri boleznih dihalnih organov.

Rožmarinov med je tekoč, skoraj brez barve in zelo gost, v kristaliziranem stanju pa je popolnoma bel. Nima močnega vonja in tudi okusa je zelo milega. Največ ga izdelajo v milih zimah na otokih in na obalnih področjih v sredozemskih deželah.

Pomarančni med je rumene barve z rahlim oranžnim odtenkom. Vonja je milega, okus pa ima sladkasto pomarančen. Najbolje všem je potrošnikom, ki radi uživajo manj aromatične vrste medu, po svoje je pa seveda tudi zanimiv za radovedneže, saj v naši državi takšnega medu nikjer ne pridobivajo.

SPOROČILO ČEBELARJEM

Nekateri čebelarji so že začeli dobavljati osmukani cvetni prah, zato objavljamo nekaj navodil pridelovalcem:

1. Osmukani cvetni prah, nabran z osmukačem, sušite na gosti mreži v senčnem, suhem prostoru in na prepihu!

2. Med sušenjem cvetni prah večkrat premešajte, zlasti če je plast debelejša!

3. Pred oddajo osušen cvetni prah še presejete, najprej skozi redkejšo mrežo, da ostanejo na njej večje primesi (čebele, semena trav, cvetni listi in podobno), nato še skozi gostejšo mrežo, da na njej ostanejo le zrnca oziroma koški osmukanega cvetnega prahu, ves ostali prah pa izpade!

4. Cvetni prah, prav tako pa tudi ostale čebelje pridelke, sprejemamo v skladišču Medex v Ljubljani, Linhartova 49a od junija dalje ob ponedeljkih in četrtek od 6. do 14. ure.

Ponovno poudarjamo, da bomo potrebovali tudi sortirani osmukani cvetni prah. Predlagamo čebelarjem, da se posebej pripravijo za pridobivanje kostonjevega cvetnega prahu, saj bo ta, popolnoma čist, dosegel višjo ceno.

NEKAJ DOLOČIL O MEDU

(iz Pravilnika o kakovosti rastlinske masti in rastlinskega olja, margarine, majoneze, sladkorja in drugih saharidov, slaščičarskih izdelkov, medu, kakao-ovih izdelkov in čokoladi podobnih izdelkov — Ur. l. SFRJ, št. 19, 1963.

82. člen

Med, ki se daje v promet, mora izpolnjevati tele pogoje:

1. da vsebuje najmanj 70 % zmesi fruktoze in glukoze, v kateri mora biti več fruktoze kot glukoze;

2. da ne vsebuje več kot 5 % saharoze, 22 % vode in ne več kot 0,8 % mineralnih snovi;

3. da ne vsebuje v 1 mililitru 0,1 normalnega NaOH na 100 gramov medu skupnih kislin več kot 4;

4. da znaša njegova specifična teža najmanj 1,390 (merjena na 20 °C);

5. da je gosto tekoče konsistence in da postane na temperaturi do 55 °C, če je kristaliziran, znova tekoč in obdrži pri tem vse svoje lastnosti;

6. da mu ni dodan sladkor (saharoz);

7. da ni dobljen s hranjenjem čebel s sladkorjem in da ni pomešan z medom, dobljenim na ta način;

8. da je zrel;

9. da ne vre in da ni plesniv;

10. da ima vonj in okus, ki je za med, in da nima tujega vonja in okusa;

11. da ne vsebuje tujih primesi;

12. da ni v zaleženem satju oziroma, da ne izvira iz takega satja;

13. da ni onesnažen z insekti ali njihovimi deli, z izločki insektov ali glodalcev;

14. da ni poabrvan s kakršnimkoli barvilom;

15. da mu niso dodana sredstva za konserviranje in aromatiziranje;

16. da mu ni kislost umetno zmanjšana.

84. člen

Kot točeni med se sme dajati v promet med, ki je dobljen z vrtenjem satja na centrifugi.

Točeni med se lahko daje v promet z označbo »I. kvaliteta«, »II. kvaliteta« ali »III. kvaliteta«.

(Nadaljevanje prihodnjič)

MOJI STIKI Z NASLEDNIKI VELIKEGA ČEBELARJA — PROF. JOVANA ŽIVANOVIČA

(Ob stoletnici naprednega čebelarjenja v SR Srbiji)

LOJZE KASTELIC

Ko se je naš znameniti slavist Franc Miklošič na Dunaju poslavljaval od svojega učenca, mladega profesorja Jovana Živanoviča, je bil prepričan, da odhaja z njim na področje skrbno-hrvatskega jezika človek, ki bo ponesel in uveljavil tudi tam velike ideje »slavjanstva« in preporoda. Odhajal je v tedanje kulturno središče srbskega življa v okviru Avstro-ogrske monarhije — Sremske Karlovce. Tam naj bi kot gimnazijski profesor poučeval slovanske jezike, za pozneje pa mu je že pripravljala katedro slovanskih jezikov na eni izmed mladih univerz.

To bi se slej ko prej tudi zgodilo, kajti ustvarjalni duh mladega profesorja je bil neugnan. O tem so bili prepričani tudi njegovi someščani, ki so — ponosni na točnost svojega mladega znanstvenika — nameravali svoje ure po njegovem odhodu na delovno mesto v gimnazijo, kamor je hitel vsako jutro. Nihče pa tedaj ni niti slutil, da mu je usoda namenila povsem drugačno poslanstvo med svojim, v tistih časih tako razdvojenem in namučnem narodu.

V najplodnejših letih svojega življenja, star je bil 34 let, pisalo pa se je 1875 leto, se je mladi profesor pri svojem prijatelju gozdarju prvič seznanil s skrivnostmi čebelnega panja. Njegov nemirni duh je v življenju čebel zaslutl tisto ustvarjalno področje, kjer bo lahko najplodnejše in najpopolnejše uveljavil svoje sposobnosti v korist svojega naroda. Čebele so ga pritegnile s tako silovitostjo, da jim je brez pomisleka posvetil vse svoje umske in telesne sposobnosti, vse svoje ogromno znanje in vse svoje imetje.

Še istega leta je v Sremskih Karlovcih ustanovil svoje lastno čebelarstvo. Na njem je v najkrajšem času preizkusil dotedanje znanstvene izsledke na področju čebelarstva, jih izpopolnil in prilagodil tamkajšnjim razmeram. Tako je kaj kmalu postalo to čebelarstvo svetilnik in žarišč naprednim stremljenjem vseh čebelarjev in prebujajočih se narodov na Balkanu.

V znak hvaležnosti so srbski čebelarji proglasili profesorja Jovana Živanoviča za svojega srbskega Dzierzona, ustanovitev njegovega čebelarstva v l. 1975 pa za začetek naprednega srbskega čebelarjenja. Tako bodo letos slovesno praznovali in pro-

slavili stoletnico naprednih idej in zamisli v tej lepi gospodarski panogi. Z iskrenimi čestitkami se jim pridružujemo tudi mi, slovenski čebelarji!

O ustvarjalnem delu Jovana Živanoviča je Slovenski čebelar že pisal (L. 1974 — str. 65). V prispevku, ki ga je napisal urednik Martin Mencej, je bilo že takrat poudarjeno, da naš strokovni list vse premalo spremlja čebelarska prizadevanja v drugih naših republikah.

Prof. Jovan Živanović

S tako ugotovitvijo se v celoti strinjam. Pa ne morda iz kakih sentimentalnih ali osebnih nagibov! Strinjam se predvsem zato, ker sem se prepričal, da so, zlasti vojvodinski čebelarji, vis-a-vis nekakšni stagnaciji v slovenskem čebelarstvu, v zadnjem času krepko zakorakali naprej. In kakor so se vojvodinski ter drugi čebelarji iz bratskih republik, do nedavna zgledovali pri naših naprednih čebelarjih, vse kaže, da se bomo morali tudi mi čimprej in čim temeljiteje seznaniti s sijajnimi dosežki pri njih v zadnjem času. S kančkom samozadovoljstva lahko morda zapišemo, da smo pri vzreji matic in pridelovanju posebnih čebelnih pridelkov Slovenci še nekje v ospredju, nikakor pa ne moremo trditi tega za pridelovanje medu. Izgovor, da imajo tam pač boljše pogoje za pridelovanje medu, tu prav nič ne pomaga: Fruška gora, recimo, ki je bila včasih pravi eldorado za

akacijevo in lipovo pašo, danes ne daje več tega medu.

Po razpadu Agromela je ostala dobra polovica čebel v Sloveniji, drugo polovico pa so pokupili vojvodinski čebelarji. Danes lahko srečujemo te panje nabite s čebelami na vseh pasiščih Jugoslavije; od akacije in sončnic ob Paliču do žajblja in levande na Hvaru, od lipe v Homolju pa do žepka v Liki in celo do hoje v Gorskem Kotaru. Žal imajo skoraj vsi ti panji svojega lastnika neke v Vojvodini, pa čeprav so, denimo, Gorski Kotar, Lika in tudi Hvar bliže Sloveniji, kot pa Vojvodina. Medtem ko so vojvodinski čebelarji iz agromelove zapuščine skovali čudovit čebelarski potencial, v Sloveniji od nje kmalu ne bo več ne duha ne sluha. Ali ni tudi to izredno zgovoren razlog za gornjo ugotovitev?

Ko sem razmišljal, kako bi podal in razložil tisti ključ in tiste vzgibe, ki so pripeljali vojvodinsko čebelarstvo do tako zavidne višine, sem uvidel, da bo slika najjasnejša, če opišem delo in hotenja posameznih naslednikov velikega profesorja in moje stike z njimi. Bralec se bo na ta način zlahka seznanil s pestro sliko vprašanj, ki se jim zastavljajo in ki jih vsak po svoje in vsak na svojem torišču rešuje. Medtem ko se pri nas reševanje podobnih vprašanj zatika ob vse prečestih sporih in nesoglasjih, se tam različna stališča in različna pota posameznikov po navadi strnejo v enotna izhodišča na enem izmed sestankov v dvorani biotehnične fakultete v Novem Sadu, kjer se redno vsak teden zbere od 100 do 200 čebelarjev iz bližnje in daljnje okolice. Tja povabijo predavatelje iz vrst najvidnejših strokovnjakov iz cele države. Med njimi smo tudi Slovenci častno zastopani.

Eden najrednejših gostov na teh srečanjih je prav gotovo vnuk Jovana Živanovića — Bora Živanović. Največkrat kot pozoren poslušalec, večkrat tudi kot predavatelj, vselej pa kot dober razpravljalec, ki ima iz bogate dedove zapuščine in svoje prakse, vedno dovolj za povedati. Na dediščini svojega velikega deda, na ugledni domačiji v Sremskih Karlovcih čebelarji z nad 200 panji. Zanimivo pri tem je, da je izmed treh, po dedu podedovanih dejavnosti — plantažarstvo, vinogradništvo in čebelarstvo — ohranil le čebelarstvo v nekdanjem obsegu, ostali dve panogi zaradi drage delovne sile postopoma opušča, delno tudi na račun čebel.

V svojem čebelarstvu je izpopolnil in uveljavil tehnologijo, ki je osredotočena na izkoriščanje akacijeve paše, katera je v tamkajšnjih krajih izredno izdatna, kolikor

toliko redna, a žal, zelo kratka. Poleg tega, da je zelo kratka, nastopa v času, ko so čebele v normalnih okoliščinah šele neke na polovici pomladnega razvoja. Zato je želja vseh čebelarjev, ki računajo s to pašo, (menim pa, da je to tudi višek čebelarske umetnosti) kako pripraviti družine do moči, ki bi zagotovila kar najizdatnejšo bero na akaciji. To je bil verjetno tudi sen velikega Jovana Živanovića.

In če komu, se je to posrečilo njegovemu vnuku Bori. Z izredno zapleteno tehnologijo, pri kateri uporablja kar tri vrste panjev (pološka-kosovka ter DB in LR nakladni panj) in dve meri satov (43×30 in 43×20), uspeva s pomočjo dvomatičnega sistema in pomočnih družin vsako leto za akacijevo pašo pripraviti družine z armado 100 do 120 tisoč čebel. Ni čudnega torej, da mu je desetkilogramski dnevni donos v tej paši šele povprečje in da dosega rekordne dnevne donose tudi po 20 kg in več.

V določenem smislu je pravo nasprotje Bori Živanoviću njegov svak dr. Luka Kolarić. Kakor je prvi predvsem izreden praktik in uspešen pridelovalec medu, je drugi nad vse pomemben organizacijski delavec ter teoretik-svetovalec. Pri njem se zbirajo vrhunski čebelarski teoretiki, da bi dobili napotke za pospeševalno delo v svojih or-

Vnuk Bora Živanović

ganizacijah. Poleg napotkov najdejo pri njem še potrebno literaturo in diapozitive. Njegova skrb so tudi predavanja na Novosadskih srečanjih in izbira predavateljev. Njegovo delo ni le vsestransko, temveč tudi izredno zahtevno. Koliko korespondence in osebnih stikov je potrebno, da bi se lahko vršila srečanja na taki višini, kot so to srečanja vojvodinskih, a posebno še novosadskih čebelarjev!

Vendar doktor Luka, kot ga nazivajo tamkajšnji čebelarji, opravlja to delo z največjim entuziazmom in požrtvovalnostjo. Poleg presežnikov, ki jih dosega v svojem poklicnem delu, je primarij in eden najboljših pljučnih kirurgov na TBC inštitutu v Sremski Kamenici in v državi sploh. V šali se rad pohvali z dvema »presežnikoma«, ki si jih je sam nadel: da je najboljši kirurg med čebelarji in hkrati najboljši čebelar med kirurzi...

Med naslednike in velike oboževalce profesorja Živanovića moramo vsekakor prišteti glavnega in odgovornega urednika »Pčelara«, strokovnega glasila čebelarskih organizacij v SR Srbiji, SR Bosni in Hercegovini, SR Makedoniji in SR Crni gori, Radovana-Ago Markova, ki prav tako izhaja iz vrst novosadskih čebelarjev.

Ko se je vršil v Ljubljani VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, je prisotne delegate v imenu vse jugoslovanske mladine, ki je gradila avto cesto Ljubljana—Zagreb, pozdravil mladinec Radovan-Aga Markov. Od takrat je velik prijatelj Slovencev, posebno pa še slovenskih čebelarjev.

Čeprav njegovo čebelarstvo šteje blizu 100 družin, se smatra v vrstah čebelarjev bolj kot športni čebelar in eksperimentator. Okrog svojega »letnikovca« na vrhu Fruške gore si je razporedil panje in tam s pomočjo svojega očeta, ki je prav tako izvrsten poznavalec čebel, preizkuša razne načine čebelarjenja, vzreja matice, selekcionira, skratka: eksperimentira. Zanimivo je pripomniti, da se navdušuje za čebelarjenje v LR panju s polnaklado, kajti podobno inačico čebelarjenja v LR panjih zagovarjajo tudi nekateri slovenski čebelarji. Morda so na vidiku skupna priporočila čebelarjem amaterjem in čebelarjem, ki ne

prevažajo, a čebelarijo v nakladnih panjih, da uporabljajo polnaklado!

Posebno mesto med novosadskimi čebelarji zavzema čika Milan — Doroslovački Milan. Znan je kot pridelovalec in razpečevalec posebnih čebelnih pridelkov. Njegovi pripravki na osnovi teh pridelkov že več kot desetletje opravičujejo zaupanje poživilnim in zdravilnim učinkom čebelnih pridelkov neštetim odjemalcem. Ko smo v Sloveniji tipali za prvimi grami matičnega mlečka, so se pred njegovim čebelnjakom ob vnožju Fruške gore že ustavljali številni avtomobili z novosadsko in beograjsko registracijo. V njih so se pripeljali ljudje, ki so pri čika Milanu našli pomoč za svoje težave v najboljši obliki.

Njegov čebeljak je podoben mnogim slovenskim čebelnjakom: napolnjen je z AZ panji. Od čebelarjenja v teh panjih čika Milan noče odstopiti, ker je prepričan, da je pridelovanje posebnih pridelkov, zlasti matičnega mlečka in izkopenca v njih najuspešnejše. V tem prepričanju se ujema z mnogimi našimi pridelovalci posebnih pridelkov in tudi iz teh prepričanj se utegne poroditi ustrezno skupno priporočilo vsem pridelovalcem posebnih čebelnih pridelkov, za katere je trenutno v Sloveniji dokaj pereča potreba.

V vrstah naslednikov prof. Živanovića zavzemajo vidno mesto še Ljubiša Imbromović, zagovornik velikopoteznega, farmskega čebelarjenja, večni idealist ing. Vasa Radojčin in čebelarska veljaka z več sto panji, Stanko Panjan in Ivica Vener. Seveda so tu še mnogi drugi, s katerimi se na žalost še nisem spoznal, ki pa bi morali prav tako, ali še bolj zaslužiti, da so omenjeni, kot nasledniki po profesorju Živanoviću začetega dela med vojvodinskimi in sploh jugoslovanskimi čebelarji.

Vendar menim, da že bežen gornji opis dela posameznih članov novosadske čebelarske bratovščine, daje dokaj jasno sliko, kako je mogoče uspešno delati na področju čebelarstva, čeprav se gleda na delo z različnih zornih kotov. Ob spoštovanju tradicije, zlasti pa ob spoštovanju velikih prednikov, tak način dela nedvomno mora uspeti. In naj bo to delo za vzgled tudi nam, delavcem v tej lepi panogi našega gospodarstva, v čebelarstvu.

OSNOVE ČEBELARJENJA V NAKLADNIH PANJIH

INŽ. LUDVIK KLUN

9. Krmljenje čebel v nakladnih panjih.

Krmljenje čebel je pomembno in zahtevno čebelarstvo opravilo, saj ima krma izreden vpliv na razvoj, zdravje in delovno sposobnost čebelje družine. »Redkokatera napaka v čebelarstvu povzroča tako veliko izgubo kot pomanjkanje krme v času zaleganja«, je pisal Root, eden največjih poznavalcev ameriškega čebelarstva. Zato je razumljivo, da posvečajo čebelarji veliko pozornost pripravi krme in pripomočkom za njeno dodajanje — **pitalnikom**.

Pitalnik je v sodobnem čebelarstvu sestavni del panja, ki v večjem čebelarstvu že močno vpliva na rentabilnost. Avstrijski čebelar Resch, ki čebelarji s 1000 nakladnimi panji, meni, da je ena velikih prednosti tega panja pitalnik, v katerega lahko da v enem obroku 5 litrov razstopine. Za celotno zimsko zalogo je v takem pitalniku potrebno dodati krmo samo trikrat.

Manj pomemben je pitalnik v majhnem čebelarstvu, kjer nekaj družin lahko nakrmimo tudi na preprostejši način.

Domiselnost čebelarjev pri kontstrukcijah pitalnikov je zelo velika. Zato ne nameravamo opisovati konstrukcij, ker jih je preveč. Omenili bomo samo tiste, ki so najpogostejše v uporabi. Razlikujemo jih po mestu kjer se v panju nahajajo: v gnezdu, nad gnezdnom in pod njim ter pitalniki na žrelu panja. Pitalnika, ki bi v vsem ustrezal čebelam in čebelarju, žal ni. Je pa nekaj konstrukcij, ki zadovoljujejo potrebe sodobnega čebelarjenja.

Satni pitalnik

Satni pitalnik vložimo v panj namesto sata, oziroma satnika. Njegova oblika in velikost je enaka enemu ali več satnikom (slika 23). Izdelan je iz lesa (predvsem iz lesonita, katerega hrpova stran je obrnjena navznoter, da čebele lažje pridejo do krme) ali iz plastike. Da se čebele ne utapljajo, kadar pokladamo tekočo krmo, vložimo vanj lesen plovec. Uporabimo ga lahko za vsa krnila (razstopino, pogoče, testo, sladkor v kristalu ipd.).

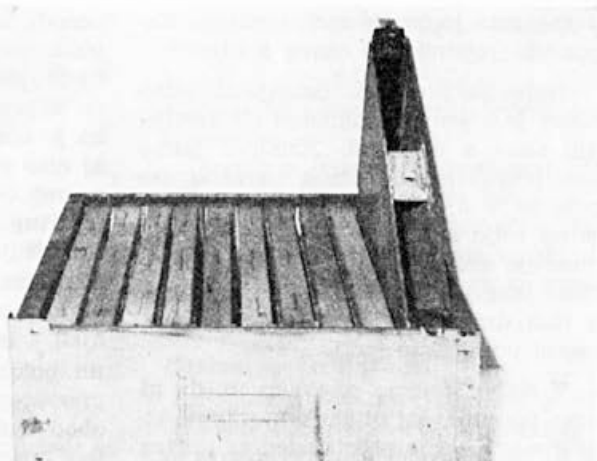
Satni pitalnik je v čebeljem gnezdu, zato čebele lahko jemljejo krmo tudi ob hladnem vremenu, kar je njegova največja prednost poleg tega, da je preprosto in cenen.

Pomanjkljivost satnega pitalnika je da moramo ob pokladanju odpirati panj (pokrov in vmesni pokrov). Pri tem ohlajamo gnezdo, vznemirjamo čebele in dajemo možnost roparicam, da pridejo do krme. Če se pokladanje zavleče v noč, je težava še večja, ker se čebele razlezejo iz naklade.

Da ob drugem krmljenju ne močimo čebel, ki se zadržujejo tudi v praznem pitalniku, si pomagamo tako, da opremimo pitalnik s plastično cevjo, ki sega od odprtine za lijak (glej sliko 23) do dna pitalnika. V spodnjem delu ima cev luknjice za odtok tekočine. Ko napolnimo pitalnik, začepimo zgornji del cevi, da se čebele ne zgnetejo v cev.

Čebelarji, ki pogostejše krmijo s tekočo krmo, (pridelovalci matičnega mlečka in vzrejanci matice) zvrtaajo v vmesni pokrov nad pitalnikom luknjo, skozi katero vlivajo krmo v pitalnik. S

Slika 23

tem načinom je odstranjenih nekaj pomankljivosti, nastanejo pa nove (vliivanje na slepo, odmera količine, preglednost ipd.).

Isto kot za satni pitalnik velja tudi za pitalnik v pregradni deski, v gradilnem satniku in v nosilni letvici sata. Slednji ima manjšo kapaciteto in ga uporabljamo predvsem za usmerjanje čebel na pašo ali za dodajanje zdravilnega sirupa.

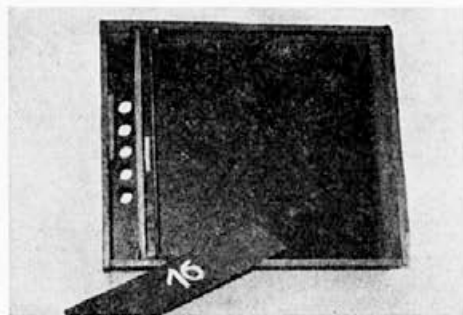
Pitalniki nad čebeljim gnezdom.

Najbolj znan je Mullerjev pitalnik, ki ga je moč najti v različnih variantah. Ena od variant je prikazana na sliki 24. Sestoji se iz oboda, ki je izdelan iz 10 mm debelih smrekovih deščic, na katerega je pribito dno iz lesonita. Obod ima enak obseg kot naklada. Prostor za krmo je pregrajen v manjši prostor s koritom, iz katerega jemljejo čebele krmo in prehoda (v podani izvedbi so to okrogle luknje premera 25 mm). Pregrada v pitalniku je iz enakih deščic kot obod, le za 10 mm je nižja, da lahko pridejo čebele v korito s hrano, ki ga loči oziroma omejuje vstavljiva plošča lesonita. Višina plošče je enaka obodu. Ko prehod in korito (obe pregradi) pokrijemo, (plošča poleg pitalnika na sliki) je čebelam omogočen prehod samo

v korito s hrano. Po zadnjem krmljenju odstranimo vstavljivo lesonitno ploščo, da čebele očistijo tudi prostor za krmo.

Zelo pogosto najdemo izvedbo, v kateri je dostop za čebele in korito za odvzem krme izveden na sredini pitalnika; le izdelati ga je malo težje. V zadnjem času se v čebelarstvih v tujini pojavljajo plastični pitalniki, ki imajo v sredini ovalno odprtino za prehod čebel, koritce pa tvori zavihan rob ovalne odprtine ter prozoren pokrov nad odprtino (21), katerega stranice segajo do dna pitalnika (vendar ne tesnijo, tako da hrana lahko doteka v koritce).

Hrana je v tem pitalniku dodana v najtoplejšem delu panja (nad gnez-

Slika 24

dom), zato jo čebele radi jemljejo. Kapaciteta pitalnika je okrog 5 litrov.

Največja prednost omenjenih pitalnikov je v tem, da nimamo ob krmljenju stika s čebelami. Krmimo lahko tudi ponoči in ob slabem vremenu. Čebele se v njem ne utapljajo, saj jim je na voljo le koritce, v katerem lahko dosežejo eno ali drugo steno. Če odstranimo pregradno ploščo, pokladamo lahko tudi druga krmila (sladkor, pogače, cvetni prah, testo ipd.).

V slabo štejem pitalniku to, da ni prav poceni (vsaj pitalnik kvalitetne izdelave ne), da je neprikladen za prevoz (zaseda skoraj prostor polovične naklade) in to, da čebele ob hladnejših dnevih ob krmljenju za zimsko zalogo ne jemljejo tako radi krme kot v satnem pitalniku (velja za šibkejšo družino). Pri večjem številu panjev zavzema določen prostor v shrambi in morda to, da imamo ob pregledu družin nekaj več dela, ker moramo poleg pokrova in vmesnega pokrova odstraniti tudi pitalnik.

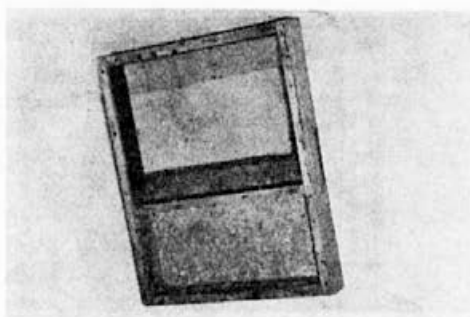
Sicer pa je to nedvomno najboljši pitalnik za nakladni panj.

Pitalnik — kombiniran s prezračevalnim pokrovom.

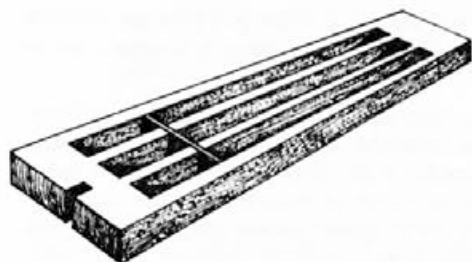
Pitalnik prikazuje slika 25. Obod pitalnika je razdeljen v dva dela. V prvem je mreža za zračenje in v drugem

posoda za krmo, izdelana iz pocinkane pločevine. Vmes je koritce za odvzem krme. Pitalnik je predviden za čebelarje, ki prevažajo čebele. Izdelava pitalnika je dokaj zahtevna. Zato taki pitalniki niso poceni. Pa tudi sicer ne ustreza preveč čebeljim potrebam, saj zelo intenzivno propolizirajo mrežo, s tem pa zmanjšujejo učinkovitost zračenja. V Mirosanu so do nedavno uporabljali to vrsto pitalnikov, potem pa so jih zamenjali z lesenimi pitalnimi posodami, ki jih položijo na satnike pod mrežo za prezračevanje, ki je napeta čez enak obod kot v prejšnjem pitalniku (22). Dve posodi, ki pokrivata vse sate v nakladi (med njima je samo reza za prehod čebel do krme) napolnijo s pogačami že pred zimo in jih položijo tako, da je krma obrnjena proti čebelam. S tem preventivno zavarujejo družino pred morebitnim padcem zaradi pomanjkanja krme, poleg tega pa jim ni treba odpirati panja zgodaj spomladi zaradi dodajanja krme za pospeševanje razvoja. Ko čebele potrošijo krmo, dodajo v eno posodo novo krmo, drugo pa obrnejo in vanjo natočijo vodo, da zmanjšajo spomladanske izgube zaradi muhastega vremena. Ob prevozu odstranijo posode za krmo in jih na stojišču zopet dodajo. Ob krmljenju na zimsko zalogo nalivajo krmo kar v pitalnik skozi prezračevalno mrežo.

Posodo za krmo je moč izdelati tudi v enem kosu lesa, tako da v lesen blok napravimo žlebove, v katere nalijemo krmo. Slika 26 prikazuje tako izvedbo, ki se je zelo obnesla v praksi. Žlebovi so med seboj povezani s kanalom, da se hrana razlije v vse žlebove. Krajši del pregrajenih žlebov je namenjen čebelam, daljši pa je pokrit. Ob strani je napravljen izrez za dohod čebel do krme. V takem pitalniku je moč regulirati odvzem krme, saj lahko nekaj kanalov pokrijemo ali pa odkrijemo vse in omogočimo čebelam dostop do vse krme (23).

Slika 25

Slika 26

Pitalnik pod čebeljim gnezdnom.

Te vrste pitalnikov najdemo bolj porredkoma, čeprav imajo določene prednosti pred drugimi pitalniki. Čebelar Resch ima pitalnike vgrajene v podnici panja (24).

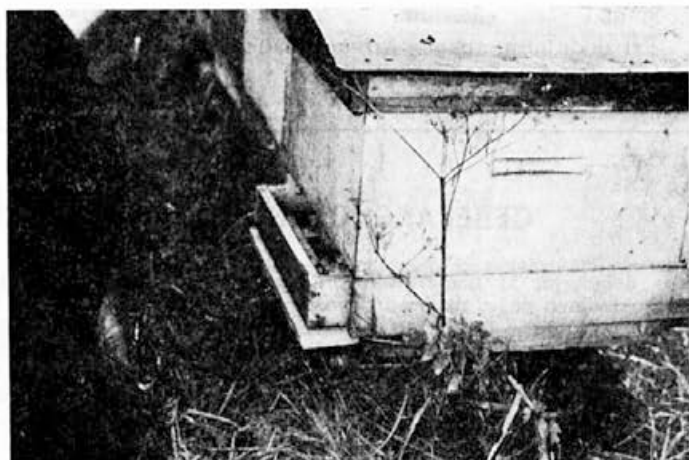
Seveda je podnica poglobljena, kar pa njene toplotne lastnosti še izboljša. Krmo dodaja v predel, ki ga izvleče na zadnji strani panja iz podnice. V predalu ali posodi za krmo je lesen plovec. Ob krmljenju ni treba odpirati panja. Zato je pokladanje zelo hitro, kar pa pomeni pri tisoč panjih prav gotovo velik prihranek časa. Pitalnik je vse leto v panju (slika 27). Gnezdo se pri pokladanju ne ohlaja, saj je pitalnik v

hladnem delu panja. To pa obenem pomeni, da čebele ne jemljejo iz njega krmo ob ohladih. Tudi krma je bolj izpostavljena drobirju in mrtvicam ter roparicam.

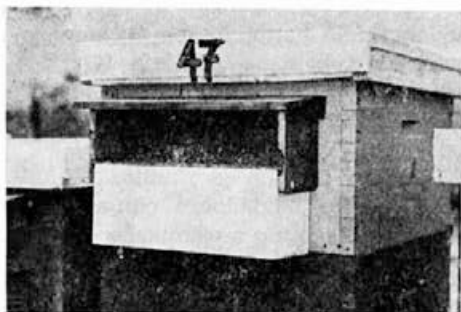
Podobne izvedbe je romunski pitalnik v podnici nakladnega panja, ki je kombiniran skupno z osmukačem. Polovica podnice je uporabljena za zbiranje cvetnega prahu, polovica pa za posodo za dodajanje krme (25).

Pitalnik na žrelu panja.

Podobno kot dodajamo na pasišču čebelam vodo v steklenih kozarcih je moč dodajati tekočo krmo tudi na žrelo panja. V tem primeru položimo kozarec na posebno deščico, ki sega skozi žrelo v panj. V deščici so napravljeni žlebovi za prehod krme. Tako dodajanje krme pa je zelo neprikladno in najhitreje povzroči ropanje. Boljši je pitalnik, ki je kombiniran z osmukačem, ki ga namestimo na gornje okroglo žrelo. Namesto predalčka za cvetni prah vložimo predalček s krmo. Krma je popolnoma zaščitena pred roparicami s pokončno lesenitno ploščo in s polovično prekritim predalčkom. Slika 28 prikazuje domačo konstrukcijo pitalnika v ohišju osmukača.

Slika 27

Slika 28

Krmljenje čebel brez posebnih pitalnikov.

Najbolj preprosto krmljenje čebel je takoimenovano avtomatsko krmljenje, ki ga uporabljajo predvsem v ZDA. Polovično naklado medu postavijo pod gnezdo.

Ker se hrana nahaja v nepravem delu panja, jo čebele znosijo v gnezdo, pri tem pa se obilno hranijo.

Zelo pripraven za dodajanje pogač, testa in sladkorja je vmesni pokrov. Odvzem krme lahko reguliramo, če spreminjamo odprtino v pokrovu (vehi). Če veho zapremo in zamašimo odprtino za zračenje v okvirju, lahko v zgornji del pokrova nalijemo pogačo in ko se ohladi, položimo obrnjen pokrov nad gnezdo. Na ta način omogočimo hitro odvzemanje krme, saj se nahaja pogača nad vsem gnezdom.

Pri dodajanju tekoče krme si lahko pomagamo tako, da poveznemo nad

gnezdo naklado, vanjo pa postavimo nad satnike pitalne kozarce ali vedrice, ki jih nato pokrijemo s tkanino, da se krma oziroma gnezdo ne ohladi.

Ponekod v tujini uporabljajo polovične naklade za to, da v njih namestijo vrečke z že pripravljeno krmo. Vrečke so izdelane iz zelo tanke plastične folije, da jo lahko čebele pregrizejo in jemljejo hrano.

Če nam ni na voljo drugega, lahko v sili uporabimo za krmljenje s tekočo krmo prazen sat, v katerega nalijemo krmo in ga damo v panj. Prav presečna nas, koliko krme lahko sprejme sat, če ga pravilno in z obeh strani napolnimo. Najlaže ga napolnimo tako, da nalepimo na dno pločevinke kos satnice in v središčih celic prebodemo ali zvrtamo luknjice. Tak »lijak« potem pomikamo nad satom, pri tem pa nalivamo istočasno toliko celic v satu, kolikor luknjice ima dno pločevinke.

Viri:

- 20) Rak Ivan: »O pitalnikih«, SC 6/74.
- 21) Klun Ludvik: »XXIII. Medn. čeb. kongres.« SC 11/71.
- 22) Brglez Ivan: ustmena informacija, 1974.
- 23) Jevtič T. R.: »Život i gajenje pčela«, Beograd 1974.
- 24) Resch J: Ustmena informacija, 1974.
- 25) Slavescu I., »Colector de polen cu utilizari multiple«, Aplicultura 6/73.

ČEBELARSKO DRUŠTVO LITIJ OBVEŠČA

vse čebelarje, ki nameravajo pripeljati čebelje družine na območje našega društva na kostenjevo pašo, da pred dovozom uredijo glede pasišča in to: za Jevnico, Kresnice, Kresniške poljane in Štango pri tov. Eržen Jožetu, Kresniške poljane 13.

Vse čebelarje prosimo, naj si pravočasno priskrbijo dovoljenje. Vsak prevaževalec mora predložiti potrdilo o zdravstvenem stanju čebel, izdanega od pristojnega veterinarskega inšpektorja. Istočasno prosimo vse čebelarje, da po končani paši takoj odpeljejo svoje čebele.

Čebelarско društvo Litija

KAKO SMO ZAČELI S ČEBELARSKIM KROŽKOM PRI OSNOVNI ŠOLI »JURIJ DALMATIN« V KRŠKEM

Krški čebelarji smo uvideli, da moramo pomladiti svoje vrste in usposobiti mlade za uspešno čebelarjenje.

Nič drugega nismo imeli, kot zvrhan koš dobre volje. Z reklamnimi lepaki domačih gospodarskih organizacij in z živo besedo smo vabili mladino in starejše na predavanje s prikazovanjem filmov o čebelah in medu, z namenom, da zbudimo zanimanje za čebelarjenje. Pri vodstvu šole smo naleteli na razumevanje in sestavili pripravljalni odbor za ustanovitev čebelarskega krožka pri šoli.

Že čez nekaj tednov smo bili predstavniki odbora sprejeti v Tovarni papirja in celuloze »Djuro Salaj«, ki ima patronat na šoli, ter predstavnikom podjetja obrazložili pismo prošnjo za pomoč pri postavitvi šolskega čebelnjaka. Organi upravljanja so tej prošnji ugodili in postavili pri šoli lep čebelnjak. Za nabavo panjev, čebelarskega pribora in satnic so prispevali še Tovarna perila »Labod« poslovna enota Krško, Agrokombinat Krško in podjetje Medex. Člani likovnega krožka pri šoli, pod strokovnim vodstvom tovarišice Rozike, so lično poslikali panjske končnice novih panjev, domači čebelarji pa smo prispevali čebelje družine. Te je poleg mladih čebelarjev prevzel v varstvo in oskrbo hišnik šole, tovariš Janez Levičar, ki zanje skrbi prav tako kot za svoje.

Po skrbno pripravljenem programu, sestavljenem z vodstvom šole in mentorji

krožka, poslušajo mladi čebelarji vsak ponedeljek predavanja o čebelarjenju, seznanjajo se z čebelarskim orodjem, z zbijanjem okvirjev, z žičenjem, z utiranjem satnic, preizkušajo svoje znanje z ravnanjem v praznem panju itd. Pri šolskih urah biologije imajo v programu poseben poudarek na čebelo. Biologinja, tovarišica Rahbergerjeva, pa je mlade čebelarje nazorno seznanila z našo čebelo po skici, ki jo je dobil vsak udeleženec predavanja. Že vnaprej se mladi krožkarji veselijo praktičnih del pri čebelah in obiskov pri domačih čebelarjih, ki jih bodo seznanili s svojimi izkušnjami pri čebelarjenju, posebej pa še ogleda Čebelarskega muzeja v Radovljici, katerega si bodo poleg mladih čebelarjev ogledali še nagrajenci nagradnega natečaja za najboljšo panjsko končnico.

Naša glavna naloga v tem letu je moralna in po potrebi materialna pomoč, seveda tudi strokovna tistim mladim čebelarjem, ki bodo samostojno pričeli čebelariti.

Radi bi tudi uredili stalni čebelarski kotiček v šoli, kjer bi imeli mladi na voljo strokovno literaturo in tudi malo stalno razstavo, mesto za seznanjanje članov čebelarskega krožka ter o najnovejših izledkih čebelarjenja.

S pripravljenostjo vodstva šole, predvsem pa s tako pridnimi mladimi čebelarji upamo, da bodo naše namere uspele.

Mentorji

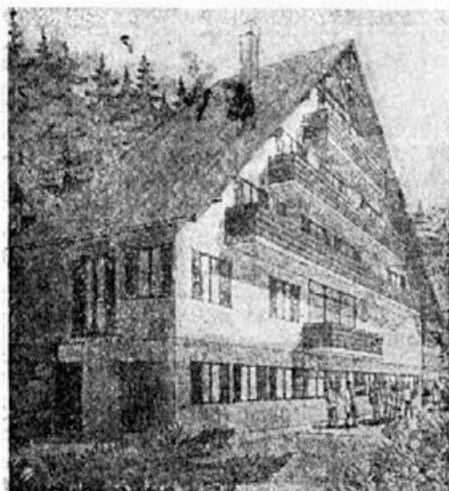
VSEM SODELAVCEM IN BRALCEM

Po skoraj sedemletnem urejanju Slovenskega čebelarja sem iz objektivnih razlogov prepustil te posle novemu uredniku.

Ob tej priložnosti čutim dolžnost in osebno zadovoljstvo, da se zahvalim vsem sodelavcem za njihovo požrtvovalno sodelovanje in bralcem za njihovo razumevanje. Posebej se zahvaljujem članom uredniškega odbora, ki so z nesebičnim razumevanjem in prizadevanjem pomagali pri uredniških poslih.

Z vašo pomočjo mi je bilo urejanje prijetnejše in učinkovitejše, za kar še enkrat najlepša hvala!

Martin Mencej

V SKLAD za gradnjo ČIC so nadalje prispevali:

Ludvik Piškur iz Ljubljane	212 din
Janez prof. Mihelič iz Ljubljane	160 din
Matej inž. Blejec iz Mengša	10 din
Lojze Bukovšek iz Golega brda	160 din
Janez Kramar iz Domžal	54 din
Matija Božič iz Ljubljane	50 din
Peter prof. Sljahov iz Makedonije	191 din
Emil Luštrik iz Medvod	100 din
Matija Boltar iz Ljubljane	130 din
Vrabel Stanko iz Apač	510 din

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Uprava sklada ČIC

ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE IMA NA ZALOGI:

A. Bukovec, dr. L. Kocjan, J. Mayer, prof. S. Mihelič, P. Močnik, S. Raič, F. Robida, V. Rojec, prof. E. Senegačnik in F. Vodnik: Sodobno čebelarstvo — Knjiga o čebelah na 431 straneh	40 din
L. Debevec: S čebelami in čebelarji skozi stoletja	4 din
F. inž. Šivic: Gozdno medenje in proizvajalci mane	12 din
J. dr. Rihar: Vzrejajmo boljše čebele	28 din
J. dr. Rihar: Čebelarjenje v nakladnem panju	49 din
E. Herold: Čebele in zdravje	66 din
R. Dmitrašinović: Vse o matičnem mlečku in čebelarjenju na MM	15 din
Barvne razglednice z različni motivj panjskih končnic v ličnih ovojih po 10 kom.	10 din
Razglednice Antona Janše (akademskega slikarja B. Jakca)	1 din
Velike barvaste razglednice naše plemenilne postaje na Zelenici	2 din
Lične barvaste značke s čebelico	6 din

ZDRAVILA:

Fumidil — B, steklenička	50 din
Folbeks za dimljenje čebel proti pršici in krpljam v zavitkih po 50 lističev	23 din

Najboljše in najprimernejše naročilo je s položnico na naš čekovni račun št. 50101-678-48636. Za poštino knjig, razglednic oziroma zdravil dodajte 5 din.

Uprava ZČDS

70-LETNICA ČEBELARSKE DRUŽINE ŠKOFJA LOKA

Letos poteka 70 let odkar je bila na pobudo Čebelarskega društva v Ljubljani ustanovljena podružnica tega društva v Škofji Loki. Ker društvo kot tako zaradi premalega števila članov ni moglo uspevati, so začeli po deželi ustanavljati podružnice, da bi tako združili vse napredne čebelarje. Čebelarstvo je bilo takrat še zelo zaostalo kljub temu, da so ga imenovali poezijo kmetijstva.

Dne 19. marca 1905 so se v Škofji Loki zbrali vsi napredni čebelarji. Iz Ljubljane sta prišla tudi znana čebelarja Franc Rojina in Avgust Bukovec. Tako je bil ta dan rojstni dan naše podružnice in s tem dana podlaga za nadaljnji napredek našega čebelarstva. Ravno v tem času je dal znani napredni čebelar Anton Znidaršič v javnost svoj panj. Čebelarji so kmalu spoznali prednosti tega panja za naše krajevne in pašne razmere, ga sprejeli, in tako je postal najbolj razširjen panj pri nas.

Podružnica je pod dobrim vodstvom lepo uspevala, zanimanje za čebele je rastlo, a je žal to lepo delo prekinila prva svetovna vojna. Večina čebelarjev je bila pod orožjem in tako je bilo po vojni treba začeti tako rekoč zopet vse znova. Delo so vzeli v roke najboljši čebelarji: potovalni učitelj Okorn, M. Vidmar in J. Zontar. Ti so širili z besedo in peresom ideje naprednega čebelarstva. Vršili so se tečaji in predavanja, začelo se je množično prevažanje na razne paše. Število članov je rastlo, ker so čebelarji uvideli, da je le v slogi moč in napredek čebelarstva.

Zopet je prišla vojna. Prišli smo pod nemški vojaški škorenj. Vse delo v podružnici je prenehalo, kar je bilo čebelarjev doma, so pomagali oskrbovati čebele članov, ki so bili v partizanih. Zveze z društvom v Ljubljani so bile pretrgane, bili smo brez čebelarskega lista in prepuščeni sami sebi. Toda minilo je tudi to in prišla je svoboda. Žal ni bila brez žrtev. Padlo je več čebelarjev, med njimi učitelj Okorn in kot talec je bil ustreljen M. Vidmar.

Po vojni smo zopet nadaljevali prekinjeno delo. Zaradi reorganizacije društva v Ljubljani, so se tudi podružnice preimenovala v družine. Vodstvo sta prevzela v roke J. Detela in J. Zontar. Po 15 letih uspešnega dela, sta predala vodstvo v mlajše roke, ki so delo dobro vodile naprej, tako da je danes naša družina med najmočnejšimi v Sloveniji.

Jubilejno leto svoje družine nameravamo čimbolj dostojno proslaviti in ob tej priliki razviti svoj prapor. **Proslava bo 20. julija** na prostoru Škofjeloškega gradu, kjer je vsako leto izseljeniški piknik. Program bomo skušali napraviti čimbolj pester, med drugimi se bo pripeljala v slavnostnem sprevodu njihovo veličanstvo cesarica Marija Terezija, ustanoviteljica prve čebelarske šole na Dunaju in prvi čebelarski učitelj, Slovenec Anton Janša in bosta tudi pozdravila zbrane čebelarje. Po proslavi bo čebelarski piknik, na katerem bo igral priznani ansambel.

Vabimo vsa čebelarska društva in družine, posebno še vse, ki imajo že prapore, da se udeležijo proslave. Posebno vabimo še zamejske čebelarje Slovence na proslavo, da bo sprevod skozi starodavno Škofjo Loko manifestacija ne samo Ločanov, temveč tudi vseh slovenskih čebelarjev.

S svojo množično udeležbo na proslavi bomo pokazali vsej slovenski javnosti, da čebelarji kljub slabim čebelarskim letinom in drugim težavam vztrajamo in še naprej gojimo čebele sebi v zabavo in gospodarstvu v korist, ter da ob tej priliki povemo vsej javnosti, da je čebelarstvo zelo važna gospodarska panoga za kmetijstvo, za opraševanje rastlin, za pridobivanje medu in voska, za hrano in zdravlilo.

Čebelarska družina Škofja Loka
Predsednik Janez Tavčar

ČEBELARSKO DRUŠTVO MARIBOR

POSLOVALNICA, Tyrševa 26, posluje vsako delovno sredo in petek
od 8. do 16. ure — Telefon: 26-244

LAŠKI ČEBELARJI SMO ZBOROVALI ...

V lepo okrašeni dvorani v Domu upokojencev v Laškem, smo se zbrali člani Čebelarke družine Laško, v nedeljo 26. 1. 1975 ob 8.30 uri. V dvorani smo pripravili tudi malo čebelarstvo razstavo z zanimivostmi, priborom za opravevanje in vzrejo matice, čebelariskim orodjem in čebelarstvo literaturo, z čebelariskimi proizvodi: medom, voskom, cvetnim prahom in propolisom. Stene so bile okrašene z diplomami članov.

Ob 85 % udeležbi je tovariš Lešnik Lj. ze, naš stari veteran, otvoril občni zbor. Občnemu zboru so prisostvovali tudi: načelnik za gospodarstvo Skupščine občine Laško tov. Vimer Hinko, častni predsednik Zveze čebelariskih društev za Slovenijo tov. Valentin Benedičič in zastopniki sosednjih čebelariskih društev.

Predsednik dipl. ing. Krese Ludvik predaja priznanje za uspešno delo tov. Nemec Janu, vodnji čebelarkega krožka iz Sadreža

Laška čebelarke družina je med najbolj aktivnimi čebelariskimi organizacijami v Sloveniji. V organizacijo je včlanjeno 75 % čebelarjev našega območja. Najmlajša člana tov. Kramer Zoran in tov. Hrastnik Jan. ko sta stara 17 let, najstarejši član pa je tov. Sršen Jože, star 81 let. Poleg rednih članov delujeta v okviru organizacije tudi Čebelarke krožka na Osnovni šoli »Primoža Trubarja« v Laškem in Osnovni šoli v Sedražu pri Laškem. V krožkih je včlanjenih 17 pionirjev in mladincev v starostnem obsegu 12—17 let. Socialni sestav organizacije je zanimiv. Največ je delavcev 27, 15 kmetov, 4 uslužbenci, 2 obrtnika in 18 upokojencev. Organizacija je torej pretežno delavska. Naši člani čebelarijo z 614 čebelnimi družinami. Največ imajo sodobnih AŽ panjev, 595, ostalo so razni drugi panji. Povprečno vsak član čebelarji z de-

Razstavljeni predmeti in čebelarke potrebščine

setimi panji. To so mala čebelarstva. Ker pokrivajo celotni prostor našega območja, opravljajo poleg čebelarke proizvodnje tudi zelo pomembno opravevanje žukocvetnic. Od tega imajo sadjarji in gozdarji veliko gospodarsko korist.

Po zgodovinskih podatkih obstaja laška čebelarke organizacija že 73 let. Ustanovljena je bila že leta 1902. Poleg Gasilkega društva je najstarejša organizacija v Laškem. Takoj po ustanovitvi je razvila svojo aktivnost. Poleg pomembnega izobraževanja čebelarjev je v tistih časih opravljala tudi zelo pomembno nalogo v borbi za narodnostne pravice na Slovenskem. Že leta 1912, na veliki slovenski čebelarke razstavi v Celju, je organizacija zelo aktivno sodelovala. Njen član in dolgoletni predsednik Hrastnik Mihael je prejel častno diplomu za sodelovanje na tej razstavi. Torej zgodovinskih delovnih in borbenih tradicij nam ne primanjkuje.

Po drugi svetovni vojni je organizacija nadaljevala delo, kot Čebelarke družina Laško v okviru Čebelarkega društva Celje. Njen dolgoletni predsednik tov. dipl. ing. Ludvik Krese ima poleg zelo aktivnih članov upravnega odbora, največ zaslug za dosežene uspehe na področju čebelarstva na našem območju.

Poslovno poročilo so podali: predsednik, tajnik, blagajnik in gospodar upravnega odbora, predsedniki komisij za delo s čebelariskimi krožki in za gojenje in razširjanje medovitih rastlin. Tudi mladi vodje čebelariskih krožkov so se sprostili in poročali o svojem delu. S ponosom smo zrl na mlade čebelarje, pomešane s sivimi očanci — veterani. Naloga organizacije, da vključimo v aktivno delo čimveč mladine je izvršena in čutili smo, da že žanjemo prvo klasje.

Delovne in druge organizacije v Laškem cenijo naše delo in nam pri delu pomagajo. Finančno so nam izdatno pomagali: Skupščina občine Laško, Pivovarna Laško, Zdravilišče Laško, Kmetijska zadruga Laško, Gozdno gospodarstvo — obrat Laško, Veterinarska postaja Laško, Kino Laško, Stanovanjsko podjetje Laško in tovarna izolacijskega materiala Laško. Tudi v bodoče pričakujemo, da bomo dobro sodelovali in se jim za sodelovanje in pomoč lepo zahvaljujemo.

Letošnji občni zbor smo pričakali v veliki aktivnosti in lepimi uspehi. Z organizacijskimi izkušnjami smo ugotovili, da je postala Čebelarstva družina pretesen okvir. Želimo, da bi se naša organizacija še bolj razmahnila in lažje vključevala v gospodarske tokove in dogajanja v naši občini. Upravni odbor je pripravil predlog, da ustanovimo samostojno »ČEBELARSKO DRUŠTVO LAŠKO«.

Obravnavali smo tudi delovni in finančni načrt za leto 1975. Med najpomembnejše naloge smo šteli izobraževanje rednih članov in članov čebelarskih krožkov. Predvideli smo troje strokovnih predavanj in udeležbo na strokovnih tečajih. Nadaljnje vključevanje mladine v čebelarstvo in čebelarjev, ki še niso člani naše organizacije. Društvo ima tudi zelo pomembno nalogo pripraviti proslavo 75-letnice obstoja z razvitjem prapora, ki bo leta 1977. Nalog in drobnega vsakodnevnega dela se torej ne manjka. Vsi se čvrsto zavedamo in naša celotna organizacija ima veliko zaupanje v novoizvoljeni upravni odbor. To je veliko poročilo za bodoče uspešno delo. Laški čebelarji smo torej obrnili nov list v zgodovinskem razvoju svoje organizacije in bomo pod novim imenom »ČEBELARSKO DRUŠTVO LAŠKO« nadaljevali še bolj marljivo z delom.

Ivan Suša

REPUBLIŠKA VETERINARSKA UPRAVA SPOROČA O STANJU ČEBELNIH KUŽNIH BOLEZNI V SLOVENIJI ZA ČAS OD 1. 4. DO 31. 4. 1975

KUGA ČEBELNE ZALEGE

V občinah Škofja Loka v 1 čebelnjaku, Lendava v 1, Gornja Radgona v 1, Maribor v 1, Murska Sobota v 1 in Postojna v 1 čebelnjaku.

NOSEMA

Škofja Loka v 3, Radlje ob Dravi v 3, Trebnje v 3, Ravne na Koroškem v 1 in Slovenj Gradec v 7 čebelnjakih.

PRŠIČAVOST

Ajdovščina v 5, Nova Gorica v 5, Maribor v 2, Sežana v 4, Postojna v 1, Koper v 3, Grosuplje v 1, Kamnik v 4, Ljubljana-Šiška v 1, Domžale v 2, Škofja Loka v 19, Ljubljana-Vič v 1, Murska Sobota v 4 in Slovenj Gradec v 2 čebelnjakih.

OBVESTILO ODSEKA ZA GOZDNO PAŠO

Kakor je že običaj bodo tudi letos začeli naši opazovalci s 1. junijem poročati o gibanju tehtnic na kontrolnih panjih. Prosimo vsa društva, ki so imela doslej organizirano opazovalno službo, da pravočasno postavijo kontrolne družine in tehtnice na svoja gozdna območja. Pri tem naj pazijo, da bodo družine srednje močne.

Vsi čebelarji, člani ZČDS imajo pravico, da se poslužujejo opazovalnih postaj. Opazovalci bodo sicer pošiljali v Ljubljano dnevno poročilo o donosih, ki jih bomo kakor doslej objavljali v dnevnem časopisu Delo ali pa po radiu. Ker pa je praksa pokazala, da so podatki v časopisju vedno nekoliko zastareli in torej služijo bolj kot splošna informacija, priporočamo čebelarjem - prevaževalcem, da se osebno povežejo z našimi opazovalci v tistih gozdnih območjih kamor želijo voziti čebele. Podatki o paši so vedno najsigurnejši na samem viru informacij.

Ker do trenutka, ko sestavljamo to obvestilo, nimamo nobenih sporočil iz društev o morebitnih spremembah opazovalcev, objavljamo njihove naslove po lanskoletnem seznamu:

ČD Ajdovščina

Černigoj Ivan, Ravbarkomanda 8, p. Postojna;

Sajovic Ana, Podkraj 89, p. Col;

Klavžar Ivan, Predgriže 32, p. Črni vrh nad Idrijo;

ČD Nova Gorica

Krapež Marija, Krnica 17, Trnovo pri Gorici.

ČD Celje

Grudnik Franc, Tirosek 8, p. Gornji grad;

Presečnik Ivan, Lenart 2, p. Gornji grad;

Presečnik Jože, Brezje 24, p. Mozirje;

Kropej Viktor, Zg. Zreče 16, p. Vitanje.

ČD Črnomelj

Kure Janez, Svibnik 5, p. Črnomelj;

Haler Ernest, Črmošnjice 16, p. Semič.

ČD Kočevje

Jonke Karel, Dol, p. Stari trg ob Kolpi;

Zagar Mirko, Gorenje, Stara Cerkev.

ČD Kamnik

Galin Ivan, Zavrh 1, p. Stahovica.

ČD Grosuplje

Marolt Franc, Škrlova 5, p. Velike Lašče.

ČD Ljubljana

Brancelj Franc, Gornji Ig, p. Ig pri Ljubljani;

Maček Anton, Iška vas 40, p. Ig pri Ljubljani;

Švigelj Avgust, Kamnik 27, p. Preserje;

Zitnik Rajko, Celovška c. 238, p. Ljubljana.

ČD Logatec

Debevec Anton, Gorenjska 6, p. Gornji Logatec.

ČD Maribor

Burja Marko, p. Fala 28;

Planinšič Roman, Lovrenc na

Pohorju 205;

Navršnik Anton, Smolnik 20, p. Ruše;

Gradj Alojz, Sp. Hoče 135, p. Hoče.

ČD Radlje

Smolar Anton, Remšnik 6, p. Podvelka.

ČD Postojna

Gerl Jože, Šmarata 31, p. Stari trg pri Ložu.

ČD Ribnica

Vidervol Franc, Lipovec 3, Dolenja vas.

ČD Slovenj Gradec

Sešel Ferdo, Šmartno 155, p. Slovenj Gradec

ČD Šoštanj

Jevšnik Ivan, Koroška 32, p. Šoštanj.

ČD Vrhnika

Stanonik Jože, Usnjarska 10, p. Vrhnika.

ČD Tržič

Meglič Janez, Čadovlje 15, p. Tržič.

Odsek za gozdno medenje

KUPIM

10 do 20 naseljenih AŽ-panjev. Vse ponudbe z detaljnim opisom in ceno pošljite na naslov: **Milan Živković, Lozovik, 11317 Lozovik.**

PRODAM

10 popolnoma novih LR-panjev (s pol ali celimi nakladami), 50 čeških rešetk za osmučake ter 70 begalnic. **Komac, Zaloška 222, Ljubljana — Zalog (tel. 48-139).**

stiskalnico za med z lesenim sodom. **Jože Pirnat, Mlakarjeva 6, Trzin, 61234 Mengeš.**

AVTOBUS znamke mercedes, letnik 1958, z 32 sedeži, primeren za preureditev v potujoči čebelnjak. Vozilo ima dobro ohranjene pnevmatike in motor, ki je v zelo dobrem stanju, ca. 50.000 km po generalnem popravilu. Cena je 10.000 dinarjev. Ogled je mogoč vsak dan od 6. do 14. ure v naši tovarni. **Tovarna dokumentacijskega in kartnega papirja Radeče pri Zidanem mostu.**

6 naseljenih AŽ panjev, rabljene satnike, nekaj orodja in točilo za med. **Pužem Peter, Naklo 69, 64202 Naklo.**

nevezane letnike Slovenskega čebelarja od l. 1949—1974 razen letnika 1950. **Lado Nebec, Sela 5, 61291 Skofljica ali telefon 76-223.**

ZAMENJAM

ročni ali električni stroj za izdelavo strešne cementne opeke za naseljene ali prazne panje. **Lojze Klenovšek, Obrežje 80, 61433 Radeče.**

IZKAZ DOHODKOV IN IZDATKOV SLOVENSKEGA ČEBELARJA ZA LETO 1974

	Dohodki	Izdatki
Avtorski in uredniški honorar		42.676,50
Seje uredniškega odbora		3.172,00
Stroški tiska		240.141,00
Poštnina		12.658,63
Strški expedita in evidence		38.494,80
Oglasi	135,00	
Bilten »Medex«	65.000,00	
Članarina — pokritje primanjkljaja	272.007,95	
	337.142,95	337.142,95

V letu 1974 je Slovenski čebelar izhajal v 6700 izvodih. Stroški poedinega izvoda so znašali 5,03 dinarjev, odnosno 60,3 dinarjev za vseh 12 števk.

19,4 % skupnih stroškov je pokrito z prihodi oglasov in biltena »Medex«, 80,6 % pa je pokrito iz članarine. To pomeni, da je od letne članarine 50,00 dinarjev za Slovenskega čebelarja porabljeno 48,6 dinarjev.

ZAKLJUČNI RAČUN ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE ZA LETO 1974

Bruto promet	Prejemki	Izdatki
Ziro račun	371.827,15	372.731,65
Blagajna	369.715,40	364.599,60
Naložbe	133.892,00	125.700,00
Dolžniki za blago in članarino	14.317,80	—
Blago: literatura	10.533,00	28.193,35
značke, razglednice, odličja	16.887,50	10.583,00
čebelarске potreščine	3.121,00	—
zdravila	46.090,00	92.251,90
Založniška dejavnost	35.000,00	47.991,95
Članarina — naročnina	310.548,70	—
Najemnina, obresti, marža	26.838,95	—
Dotacije	30.000,00	—
Tiskovni sklad	1.646,00	—
Čebelarски izobraževalni center (CIC)	28.044,55	126,00
Odsek za izobraževanje	—	4.498,90
Odsek za opaz. služ. o medenju	10.000,00	9.180,00
Odsek za vzrejo matic	—	2.700,00
Slovenski čebelar	65.135,00	337.142,95
Osebnі prejemki, davki, prispevki	—	26.057,95
Pisarniški material	—	2.550,55
Kurjava, razsvetljava	—	1.324,35
Vzdrževanje poslovnih prostorov	—	11.451,25
Časopisi, stroški plač. prometa	—	1.602,50
Odvoz smeti, voda, kanalizacija	—	449,65
Knjižnica: vezava, nabava knjig	—	1.441,00
Seja organov Zveze in občni zbor	—	7.031,50
Poštšina, telefonski stroški	—	5.132,55
Odličja in diplome	—	795,80
Potni stroški v zemlji, doma	—	9.226,80
Potni stroški v inozemstvu	—	4.375,00
Drobni material in drugi stroški	—	4.435,20
Prireditve in reprezentanca	—	2.906,75
Vozovnice v mestnem prometu	—	4.100,00
Izredni dohodki in izdatki	14.271,80	9.318,70
SKUPAJ	1.487.868,85	1.487.868,85

BILANCA — PREMOŽENJSKO STANJE Zveze čebelarских друштв Slovenije na dan 31.decembra 1974

AKTIVA:	1973	1974
Osnovna sredstva in poslovni inventar	952.859,43	946.742,51
Sredstva na žiro računu	45.518,35	44.613,85
Gotovina v blagajni	10.776,95	5.115,80
Naložbe (sredstva na hranilnih knjižicah)	69.054,45	78.360,05
Dolžniki za blago in usluge	14.000,00	63.149,00
Dolžniki za članarino	20.000,00	15.185,70
Drobni inventar	31.692,87	31.739,02
Blago na zalogi	136.847,50	272.243,75
Denarna sredstva sklada skupne porabe	—	2.787,85
Posojila	27.388,00	26.374,00
SKUPAJ:	1.308.137,55	1.486.311,53

PASIVA:

Sklad osnovnih sredstev	952.859,43	946.742,51
Sklad za gradnjo ČIC	9.835,29	49.206,10
Poslovni sklad	258.533,22	294.704,45
Sklad skupne porabe	27.388,00	29.161,85
Tiskovni sklad	—	1.646,00
Predplačilo članarine	8.480,00	13.855,00
Dobavitelji za blago	10.500,00	9.683,05
Zbornik	—	15.768,05
Viri drobnega inventarja	31.692,87	31.739,02
Za razporeditev	8.791,74	93.805,50
SKUPAJ:	1.308.137,55	1.486.311,53

OBRAČUN
SKLADA ZA GRADNJO ČIC NA BRDU PRI LUKOVICI
31. decembra 1974

Promet po letih	Prejemki	Izdatki
31. 12.1967 po bilanci za leto 1967	237.750,00	
31. 12. 1968 promet	17.870,66	797,90
31. 12. 1969 promet	52.203,30	6.686,30
31. 12. 1970 promet	20.945,95	2.590,15
31. 12. 1971 promet	35.577,55	34.958,00
31. 12. 1972 promet	145.663,06	544.445,15
31. 12. 1973 promet	245.339,45	156.037,29
1. 1. 1974 po otvoritveni bilanci	11.452,58	
31. 12. 1974 promet	28.044,55	126,90
SKUPAJ:	794.847,10	745.641,00
Saldo na dan 31. 12. 1974		49.206,10

Denarna sredstva so naložena pri komunalni banki Domžale.

GRADBENO PODJETJE »ZORA« DOMŽALE

26. 5. 1972 akontacija	400.000,00	
12. 2. 1972 akontacija	50.000,00	
28. 2. 1973 akontacija	50.000,00	
25. 4. 1973 akontacija	50.000,00	
3. 8. 1973 akontacija	5.443,90 (cement Grosuplje)	
19. 6. 1973 akontacija	50.000,00	
	605.443,90	
I. začasna situacija	682.329,90	
Neizvedena dela po poročilu nadzornega organa (Mikuž)		76.886,00

SERGAN RUDOLF

Rodil se je 14. 4. 1908 v Belovem-Sadražu pri Laškem. Umrl je 25. 1. 1975. Od našega dragega čebelarja so se poslovili njegovi tovariši, ob grobu pa mu je spregovoril njegov dober prijatelj tov. Ropret Stane.

Bil je velik prijatelj mladine in otrok. Ko se je kot otrok igral je nesrečni slučaj zapечатil njegovo usodo. Težka telesna poškodba mu je preprečila vsako težje delo, zato se je kasneje, kot velik prijatelj in ljubitelj narave posvetil čebelarstvu. Postal je napreden čebelar znan daleč naokoli. Za kar je bil v življenju prikrajšan je sam znal tako nesebično deliti in razdajati. Mladim čebelarjem začetnikom je zaupal marsikatero skrivnost čebelarjenja. Znal je svetovati in pomagati začetnikom v težavah. Čebelariti je začel leta 1934. Od tedaj dalje je bil tudi član naše čebelarske organizacije. Čebele so ga spremljale vse dokler se ni popolnoma obnemogel zaradi hude bolezni moral posloviti od njih in od aktivnega dela v čebelarski organizaciji. Že hudo bolnega so še vedno nosili v čebelnjak k njegovim ljubljankam. Ohranili ga bomo v lepem spominu in

za vse njegove nesebične zasluge mu bomo ostali vedno hvaležni.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja!
Čebelarsko društvo Laško

ANTON POVŠNAR

Tiho in skromno je živel in prav tako tiho je odšel od nas. Zal smo čebelarji prepozno zvedeli za njegovo smrt, zato se nismo mogli udeležiti njegovega pogreba, da bi mu ob prebranem grobu spregovorili zadnje poslovilne besede kot marljivemu čebelarju in zvestemu tovarišu.

Anton Povšnar se je rodil 24. 6. 1914 v Zg. Kokri št. 63. Čebelaril je od mladih let in bil član č. družine Jezersko, ko pa je bila ta razpuščena, se je takoj vključil v č. družino Predvor. Čeprav je bil obremenjen z delom na posestvu, je vedno našel čas tudi za svoje čebelice.

Umrl je 19. 1. 1975, star komaj 60 let. Antona Povšnarja bomo kot dobrega človeka in prizadevnega čebelarja ohranili v trajnem spominu vsi njegovi tovariši iz čebelarske družine Predvor.